

RAAP-RAPPORT 53

Herinrichting Saasveld-Gammelke; deelgebied Hertme-Deurningerveld:

een archeologische kartering en inventarisatie

Drs. K. van der Graaf
Amsterdam
november 1992

Stichting RAAP
Plantage Muidergracht 14
1018 TV Amsterdam
020-5255835

Postbus 1347
1000 BH Amsterdam
telefax: 020-5255834

Het Regionaal Archeologisch Archiverings Project (RAAP) is een stichting opgericht vanuit het Instituut voor Pré- en Protohistorische archeologie Albert Egges van Giffen (IPP) van de Universiteit van Amsterdam. Deze stichting specialiseert zich in het opsporen en evalueren van en adviseren over oudheidkundige vindplaatsen in het landelijk gebied. Ten behoeve van het ruimtelijk ordeningsbeleid van gemeentelijke, provinciale en rijksinstellingen wordt van deze vindplaatsen de archeologische waarde vastgesteld, waardoor een beter beleid ten opzichte van de cultuurhistorische waarden mogelijk wordt.

De Stichting RAAP aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit sultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

RAAP-RAPPORT 53

**Herinrichting Saasveld-Gammelke;
deelgebied Hertme-Deurningerveld:**

**een archeologische kartering
en inventarisatie**

drs. K. van der Graaf

Stichting RAAP, Amsterdam

© Stichting RAAP, 1992

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Graaf, K. van der

Herinrichting Saasveld-Gammelke; deelgebied
Hertme-Deurningerveld : een archeologische kartering en
inventarisatie / K. van der Graaf. - Amsterdam :
Stichting RAAP. - Ill. + bijl. - (RAAP-rapport, ISSN
0925-6229 ; 53A)

Met lit. opg.

ISBN 90-5372-060-X

Trefw.: archeologie ; Saasveld ; inventarisatie.

ISSN 0925-6229

ISBN 90-5372-060-X

INHOUD

1	VOORWOORD	2
2	INLEIDING	4
2.1	ALGEMEEN	4
2.2	GEBIEDSGERICHTE KARTERING EN BEPERKTE RAPPORTAGE	4
2.3	VERRICHTE WERKZAAMHEDEN (AAI-1)	6
3	METHODE, RESULTATEN EN AANBEVELINGEN	8
3.1	HET VOORONDERZOEK	8
3.1.1	Inventarisatie	8
3.1.2	Kaartmateriaal	8
3.1.3	Oriënterend bezoek	8
3.1.4	Beperkt of niet uitgevoerd vooronderzoek (AAI-1)	8
3.2	DE VELDKARTERING	8
3.2.1	Methode	8
3.2.2	Resultaten	9
3.3	AANBEVELINGEN	9
4	CATALOGUS	11
4.1	TOELICHTING OP DE CATALOGUS	11
4.2	TOELICHTING BIJ DE CODERING VAN HET BODEMTYPE EN DE GRONDWATERTRAPPEN	12
4.3	CATALOGUS	14
4.4	OVERIGE VINDPLAATSEN	25
	VERKLARENDE WOORDENLIJST	26
	GEBRUIKTE LITERATUUR	27
	GEBRUIKTE AFKORTINGEN	27
	OVERZICHT VAN FIGUREN	27
	OVERZICHT VAN BIJLAGEN	27
	BIJLAGE 1: SAI HERINRICHTING SAASVELD-GAMMELKE	28
	BIJLAGE 2: SAI DEELGEBIED HERTME-DEURNINGERVELD	32
	BIJLAGE 3: ONDERZOEKSVOORSTEL EN GUNNING AAI-1	35
	BIJLAGE 4: ARCHEOLOGISCHE TIJDSCHAAL	38

Overblijfselen van de bewonings- en ontginningsgeschiedenis kunnen in het huidige landschap op de meeste plaatsen nog worden teruggevonden. De mens heeft door inrichting van zijn woon- en werkomgeving een belangrijk stempel op het landschap gedrukt. Hij heeft dit niet overal en altijd op dezelfde wijze gedaan. Daardoor zijn in zowel tijd als plaats verschillende inrichtingsvormen ontstaan.

Elementen die getuigen van de bewoningsgeschiedenis worden cultuurhistorische waarden genoemd. Een speciale groep daarin vormen de archeologische overblijfselen. Archeologie is de wetenschap die zich richt op reconstructie van samenlevingen in het verleden door middel van opsporing, onderzoek, verklaring en conservering van de materiële overblijfselen van menselijke activiteiten. Doel is enerzijds het verkrijgen van kennis over de menselijke samenleving door de tijden heen en anderzijds het verkrijgen van beter inzicht in de processen waardoor samenlevingen veranderen. In tegenstelling tot een zeer verbreide opvatting is het doel van archeologie niet het stofferen van museumvitрины met 'mooie stukken', maar een zo getrouw mogelijke reconstructie van alle aspecten van het (pre)historisch bestaan.

In de archeologie wordt onderscheid gemaakt tussen de prehistorische en de historische archeologie. Eerstgenoemde bestudeert samenlevingen zonder, dan wel nagenoeg zonder mogelijkheid tot correlatie met een nalatenschap van geschreven bronnen. Historische archeologie richt zich op samenlevingen die tevens geschiedkundige en literaire teksten alsmede talrijke andere documenten hebben nagelaten.

Slechts een betrekkelijk klein deel van de archeologische overblijfselen in Nederland is zichtbaar in het landschap, zoals terpen, grafheuvels, hunebedden en kasteelbergjes. Het grootste deel echter is niet aan het oppervlak zichtbaar en daardoor moeilijk te ontdekken. Veel is bovendien nog onbekend en niet in kaart gebracht. Het gaat daarbij vooral om oude woonplaatsen, grafvelden, overslibde en overstoven terreinen die zich niet aan het oppervlak verraden, maar door hun grondsporen en onder het oppervlak verborgen vondsten minstens even belangrijke informatiebronnen zijn als de zichtbare monumenten.

De bodem met bovengenoemde sporen van menselijke activiteiten wordt vaak vergeleken met een archief dat ons een historische documentatie biedt van een geheel andere orde dan die van de geschreven bronnen. Dit bodemarchief is van zeer groot belang omdat het als enige bron alle informatie bevat over het prehistorisch verleden, d.w.z. de periode voorafgaand aan de kennis van het schrift, welke meer dan 99% van de geschiedenis van de mensheid omvat. Archeologen lezen dit archief door het uitvoeren van bodemonderzoek - bijvoorbeeld door middel van opgravingen - met de bedoeling de overblijfselen die zijn achtergelaten door onze voorouders te ontdekken, analyseren en dateren.

Zoals ieder archief is ook het bodemarchief zeer kwetsbaar, met andere woorden zeer gevoelig voor ingrepen. Bij stadsuitbreidingen, grondwerkzaamheden in het landelijk gebied (zoals wegaanleg en het graven van nieuwe sloten) en talloze agrarische werkzaamheden, kunnen de nog aanwezige archeologische overblijfselen ernstig aangetast of zelfs geheel vernietigd worden. Zoals bij elk archief geldt ook hier dat bij onzorgvuldig beheer bestaande, unieke informatie verdwijnt: er komt nooit iets bij.

Het is daarom van wezenlijk belang dat, voorafgaand aan plannen die de ordening, inrichting en het gebruik of beheer van onze ruimte beogen, inventarisaties van archeologische waarden worden verricht opdat daarmee bij de planvorming rekening kan worden gehouden.

Aan de AAI werkten mee:

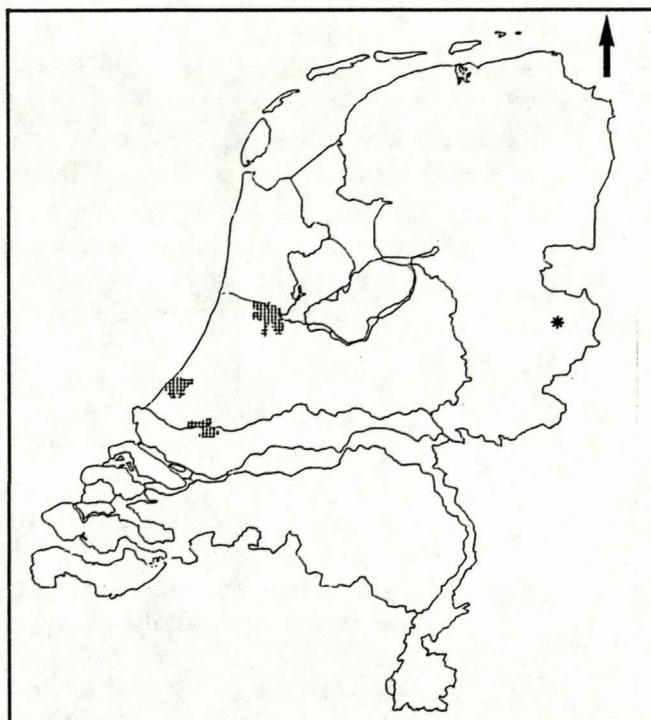
drs. K. van der Graaf	voorbereiding, veldwerk, vondstverwerking, geautomatiseerde dataverwerking, uitwerking, rapportage
drs. O. Odé	veldwerk, vondstverwerking
M. Otte	geautomatiseerde dataverwerking
F.A. Perk	veldwerk, redactie
H.H. Snethlage	tekenwerk
H.C. Visée	geautomatiseerde dataverwerking
P.M.L. Vleugels	veldwerk

Deze aanvullende archeologische inventarisatie (AAI) is uitgevoerd in opdracht van de Landinrichtingsdienst en de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) en werd begeleid door drs. L. van Dommelen (LD) en drs. R.H.J. Klok en dr. A.D. Verlinde (ROB).

Dank gaat uit naar H. Scholte Lubberink (IPL) die zijn onderzoeksgegevens beschikbaar stelde en op vrijwillige basis deelnam aan het veldwerk.

Namens het bestuur van de Stichting,
de directeur,

drs. R.W. Brandt

Figuur 1: Ligging van de herinrichting
Saasveld-Gammelke.

2 INLEIDING

2.1 ALGEMEEN

In dit rapport wordt verslag gedaan van de kartering en inventarisatie van archeologische vindplaatsen in een gebied ten oosten van Borne (Fig. 1) waar door de Landinrichtingsdienst een herinrichting wordt voorbereid (project Saasveld-Gammelke). De AAI is uitgevoerd in het deelgebied Hertme-Deurningerveld (710 ha), een uitbreiding van het landinrichtingsgebied (Fig. 2 en 3).

Grondwerkzaamheden die in het kader van een herinrichting worden uitgevoerd, kunnen een bedreiging vormen voor het archeologisch bodemarchief. Het is daarom zaak (zoveel mogelijk) vindplaatsen te inventariseren, karteren en waarderen om te voorkomen dat belangrijke archeologische waarden ononderzocht verloren gaan.

Al in 1986 werd voor de herinrichting Saasveld-Gammelke door de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) een Standaard Archeologische Inventarisatie (SAI, Bijlage 1) gemaakt t.b.v. het deeladvies Natuur, Landschap en Cultuurhistorie van de Natuurwetenschappelijke Commissie (NWC). Het werd op basis van deze inventarisatie aanvankelijk niet noodzakelijk geacht een aanvullende archeologische inventarisatie (AAI) uit te voeren. Nader archeologisch onderzoek werd wel wenselijk geacht m.b.t. de latere uitbreiding Hertme-Deurningerveld (SAI en onderzoeksvoorstel, Bijlagen 2 en 3). Een AAI in de uitbreiding Noord-Oost (Lemselo) en uitbreiding Zuid (zie Fig. 2) is voorlopig uitgesteld.

Dit rapport is het verslag van de eerste fase van de Aanvullende Archeologische Inventarisatie (de AAI-1). Gewoonlijk wordt op basis van de bevindingen in de eerste fase besloten tot een waarderingsonderzoek voor een aantal vindplaatsen. Door de LD is afgezien van het uitvoeren van dit kwaliteitsbepalend onderzoek. Het voorliggende rapport, dat in eerste instantie bedoeld was als tussenrapport, is derhalve te beschouwen als eindrapport. Met nadruk zij er op gewezen dat van de in de catalogus opgenomen terreinen de waarde niet is vastgesteld. De terreinen die voor kwaliteitsbepalend onderzoek (aanvullend onderzoek) in aanmerking zouden komen, zijn vooralsnog als meldingsgebied aangeduid.

2.2 GEBIEDSGERICHTE KARTERING EN BEPERKTE RAPPORTAGE

Een AAI bestaat normaliter uit twee fasen:

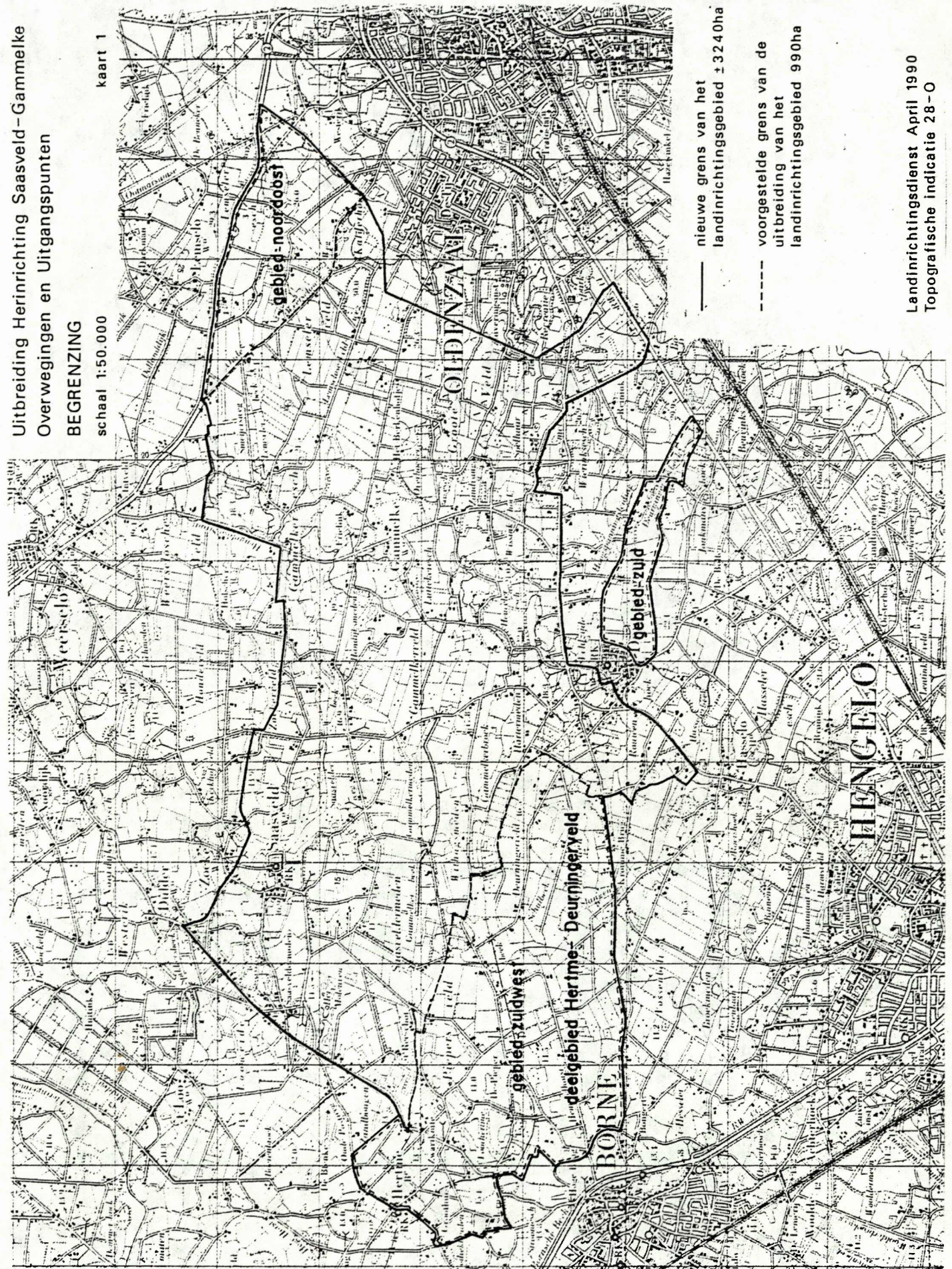
1. een archeologische kartering en inventarisatie (AAI-1): het in kaart brengen en inventariseren van archeologische vindplaatsen;
2. een archeologische waardering (AAI-2): het uitvoeren van nader onderzoek op de in de eerste fase gekarteerde vindplaatsen om de kwaliteit ervan te bepalen.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de eerste fase (AAI-1).

Op grond van de volgende overwegingen is gekozen voor een zogenaamde gebiedsgerichte kartering met beperkte rapportage (Bijlage 3):

- gebiedsgerichte kartering: het veldwerk van de AAI-1 kan variëren in intensiteit. Wanneer gekozen wordt voor een kartering van kleine geselecteerde gebiedsdelen wordt gesproken van een z.g. gebiedsgerichte kartering. De intensiteit van de kartering wordt bepaald door landschappelijke omstandigheden, wetenschappelijke mogelijkheden en het beschikbare budget. De te kiezen onderzoeksmethode is vooral afhankelijk van het landgebruik en de bodemkundige/geologische situatie.

Uitbreiding Herinrichting Saasveld-Gammelke
Overwegingen en Uitgangspunten
BEGRENZING
schaal 1:50.000
kaart 1

Landinrichtingsdienst April 1990
Topografische indicatie 28-0

Figuur 2: De herinrichting Saasveld-Gammelke, schaal 1:50.000.

Zo is bijvoorbeeld gebleken dat met name essen en graslanden in pleistoceen Nederland moeilijk karteerbaar zijn. Het is weinig zinvol het gehele oppervlak hiervan te karteren. Het onderzoeksgebied bestaat grotendeels uit grasland en essen. Daarom is hier een andere opzet van het veldwerk gekozen. Van de essen worden alleen de randen en eventuele ontsluitingen (perskuilen) gekarteerd en in pleistocene graslandgebieden worden, indien er geen regelmatig schoongemaakte sloten zijn, alleen eventuele akkers als 'kijkgaatjes' benut;

- **beperkte rapportage:** de gebiedsgerichte kartering vergt een kortere veldwerkperiode en is daardoor goedkoper. In combinatie met een beperkte verslaglegging levert dit een kostenbesparing op. Een beperkte rapportage bestaat in principe uit een inleiding, (eventueel) een beknopt overzicht van onderzoeksmethodiek, verrichte werkzaamheden en resultaten (inclusief catalogus) en aanbevelingen voor nader onderzoek. Een uitgebreide rapportage bevat daarnaast ook een beschrijving van de bewoningsgeschiedenis van het gebied, de bodemkundige/geologische gesteldheid van het gebied, e.d.

In de AAI-2 wordt aandacht besteed aan de kwaliteitsbepaling van de vindplaatsen. Het gehele onderzoek wordt pas na de AAI-2 afgesloten met een uitgebreide rapportage.

2.3 VERRICHTE WERKZAAMHEDEN (AAI-1)

In het kader van de AAI-1 zijn de volgende werkzaamheden verricht:

1. Vooronderzoek:

- de inventarisatie van gegevens uit het Centraal Archeologisch Archief (C.A.A.) van de ROB;
- het bestuderen van diverse kaarten;
- het afleggen van een oriënterend bezoek.

Doel: het inventariseren van de archeologische potentie van het gebied op grond waarvan de planning van de veldkartering kan plaatsvinden en de rapportage kan worden voorbereid (zie § 3.1).

2. Veldkartering:

- het belopen van akkers en het inspecteren van persbulten teneinde aan het oppervlak materiaal te verzamelen;
- controle te velde van reeds bekende vindplaatsen.

Doel: het in kaart brengen van archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied (zie § 3.2).

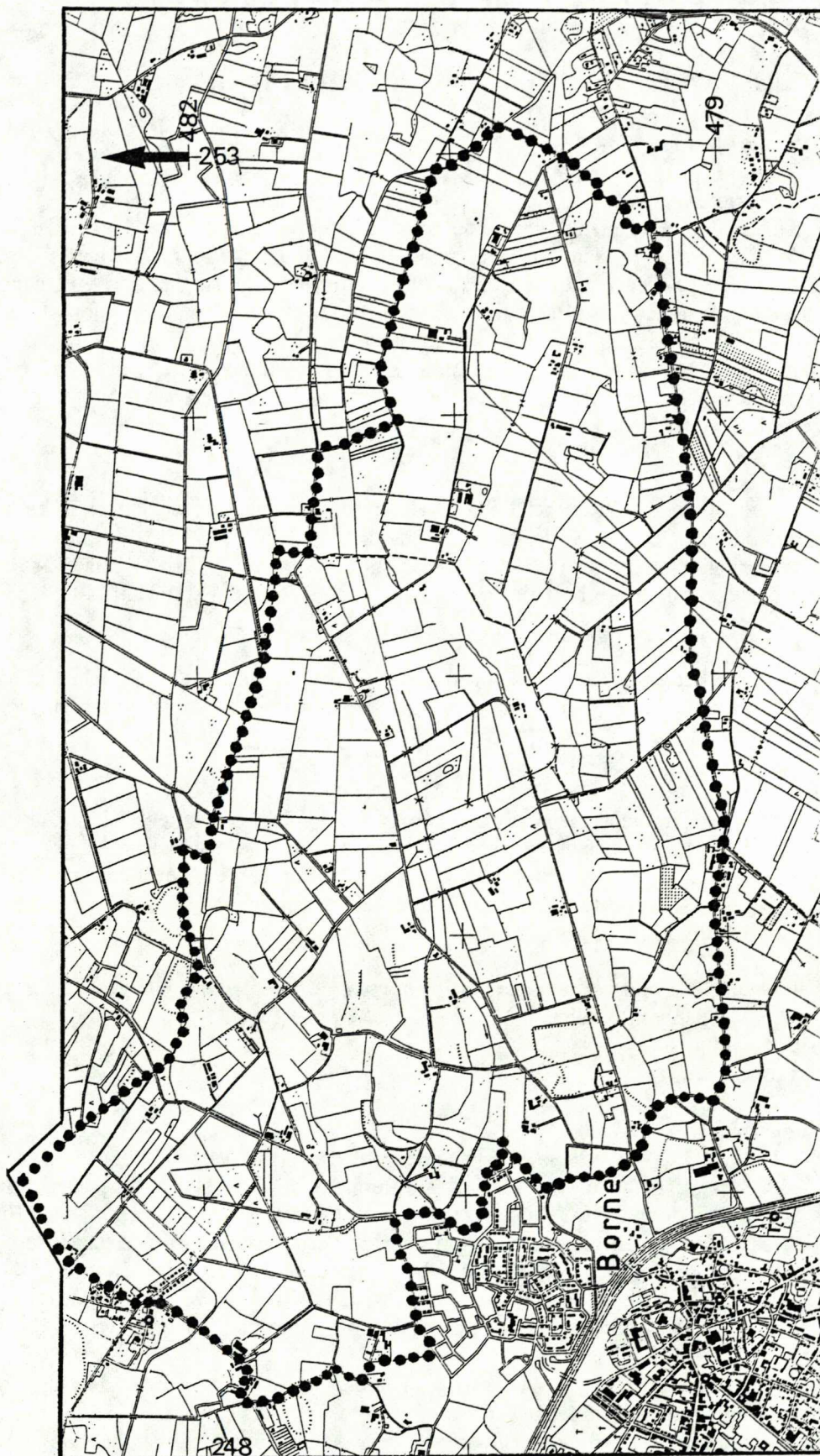
3. Dataverwerking:

- het wassen en determineren van de vondsten;
- de computerverwerking van de gegevens;
- het vervaardigen van kaarten.

Doel: het uitwerken van de resultaten van de veldkartering (§ 3.2), het voorbereiden van aanbevelingen (§ 3.3) en het samenstellen van de catalogus (§ 4.3).

4. Rapportage:

- het geven van een overzicht van de verrichte werkzaamheden (zie § 3.1 en 3.2);
- het formuleren van aanbevelingen (zie § 3.3);
- het vervaardigen van de catalogus (zie § 4.3).

Figuur 3: Het onderzoeksgebied, schaal ca. 1:20.000.

3 METHODE, RESULTATEN EN AANBEVELINGEN

3.1 HET VOORONDERZOEK

3.1.1 Inventarisatie

Belangrijk onderdeel van het vooronderzoek is de inventarisatie van de reeds bekende archeologische vindplaatsen in het gebied. De vindplaatsgegevens betreffende het deelgebied Hertme-Deurningerveld zijn afkomstig uit het C.A.A. van de ROB, aangevuld met gegevens uit een inventarisatie van archeologische vindplaatsen door H. Scholte Lubberink (in het kader van een afstudeerscriptie) en achtergrondinformatie van de provinciaal archeoloog (dr. A.D. Verlinde, zie voor resultaten § 3.2.2). In overleg met de provinciaal archeoloog werd het niet nodig geacht een inventarisatie van vindplaatsen in amateurcollecties te maken.

3.1.2 Kaartmateriaal

Er zijn verschillende kaarten bestudeerd. Het betreft onder andere topografische kaarten (verschillende schalen, LD), de concept-bodemkaart (1:10.000, LD), de Geomorfologische kaart van Nederland (1:50.000, Staring Centrum/RGD 1977, Blad 28 en 29, Almelo/Denekamp) en een historische kaart (1:50.000, Wolters-Noordhoff 1990).

3.1.3 Oriënterend bezoek

Tenslotte is in het kader van het vooronderzoek een oriënterend bezoek gebracht aan het gebied, waarbij ter voorbereiding van de veldkartering naar het landschap en het landgebruik is gekeken.

3.1.4 Beperkt of niet uitgevoerd vooronderzoek (AAI-1)

In het kader van de beperkte onderzoeksopzet (zie § 2.2) is relatief weinig tijd besteed aan de bestudering van archeologische literatuur betreffende het onderzoeksgebied en de wijdere omgeving. Een bewoningsgeschiedenis van het gebied wordt pas na uitvoering van de AAI-2 beschreven en komt hier derhalve niet (meer) aan de orde. Er is ook geen luchtfoto-, toponymisch of historisch onderzoek verricht.

Op basis van het vooronderzoek is het plan voor de veldkartering opgesteld en kon de rapportage worden voorbereid.

3.2 DE VELDKARTERING

3.2.1 Methode

In de inleiding (§ 2.2) werd de zogenaamde gebiedsgerichte kartering als (nieuwe) opzet van het veldwerk geïntroduceerd. Het is een methode die als voordeel heeft dat het veldwerk snel verloopt. De gebiedsgerichte kartering als zodanig is niet nieuw. Bij veel (veldkarterings)projecten vindt een selectie van te karteren gebiedsdelen plaats (op grond van reeds bekende gegevens en/of met behulp van een GIS) en wordt het karteringsplan gedurende het onderzoek nog eens aangepast. Deze werkwijze is hier echter vooral toegespitst op de mogelijkheden die een gebied biedt om aan het oppervlak gegevens te verzamelen.

In de praktijk houdt dat in gebieden waar het doen van oppervlaktewaarnemingen problemen oplevert, het volgende in:

- in pleistoceen graslandgebied worden, bij het ontbreken van regelmatig schoon-gemaakte sloten, alleen eventuele akkers belopen
- in essengebied worden alleen de randen van de es en eventuele ontsluitingen in de es geïnspecteerd.

Essen werden lang als slecht karteerbaar beschouwd. De ervaring heeft echter geleerd dat de inspectie van ontsluitingen en het aflopen van de esranden vaak informatie levert omtrent de aanwezigheid van een vindplaats. Deze manier van werken is bovendien snel en kan met geringe middelen worden uitgevoerd. De resultaten zijn echter wel afhankelijk van de hoeveelheid ontsluitingen en de aard daarvan.

De veldkartering is uitgevoerd in maart 1991 en heeft ruim 20 mensdagen in beslag genomen. Vrijwel alle akkers in het onderzoeksgebied zijn belopen (zie Kaartbijlage 5: gekarteerd gebied), met uitzondering van de bouwlandpercelen die op een es zijn gelegen. Hier zijn alleen ontsluitingen zoals persbulten geïnspecteerd. Daarnaast zijn in een aantal graslanden, voor zover deze in de nabijheid van in akkerland ontdekte vindplaatsen liggen, de molshopen onderzocht. Eén grondeigenaar gaf geen toestemming voor het betreden van zijn land.

3.2.2 Resultaten

Er zijn op 65 plaatsen vondsten gedaan. Zes vindplaatsen (objectnr's. 1, 2, 41, 42, 46 en 77) waren reeds bekend (zie voor bronnen § 3.1.1), de andere zijn nieuw. Het betreft vooral concentraties vuursteen uit het Mesolithicum en aardewerkvondsten uit de IJzertijd en Middeleeuwen. De meeste sites zijn gesitueerd op de hogere delen van de tussen de beken gelegen dekzandruggen. Een aantal vondstlokaties ligt aan de rand van een es of dun cultuurdek (kamp). De kans op een goede conservering van de resten onder een es of cultuurdek is groter dan in andere delen van het gebied.

Opvallende vondsten zijn een aantal neolithische stenen bijlen (objectnr's. 32, 46 en 51). Twee daarvan zijn afkomstig uit een beekdal; een lokatie die waarschijnlijk duidt op een rituele handeling. Daarnaast is de tijdens het veldwerk aangetroffen neolithische vuursteen dolk (objectnr. 66) als zeer bijzonder aan te merken; dolken van dit type komen meestal voor in grafcontext. Tenslotte is ook het relatief zeldzame materiaal uit de Vroege Bronstijd, van (ongeveer) dezelfde vindplaats (objectnr. 2), het vermelden waard.

Van de 65 vindplaatsen zijn er 45 opgenomen in de catalogus. Deze vindplaatsen liggen verspreid over 16 terreinen (Kaartbijlage 6: catalogusnummers). Binnen één terrein kunnen dus verschillende vindplaatsen (objectnummers) voorkomen. De overige vindplaatsen zijn niet in de catalogus opgenomen omdat dit geen terreinen betreft waar waardevolle archeologische resten worden verwacht (zie § 3.3 en 4.4; in § 4.4. zijn 21 objectnummers opgenomen, waarvan er 2 betrekking hebben op dezelfde vindplaats).

Door de grote hoeveelheid vondstmateriaal heeft de dataverwerking (vondsten wassen en determineren, invoer van de gegevens) en de rapportage meer tijd in beslag genomen dan was begroot.

3.3 Aanbevelingen

Op de terreinen die in de catalogus zijn vermeld worden waardevolle archeologische resten verwacht. Deze verwachting is gebaseerd op de hoeveelheid, verspreiding en aard van de vondsten en op de bodemkundige/geologische situatie.

De overige vindplaatsen voldoen niet aan de minimale eisen van de selectiecriteria. Het zijn losse vondsten of het betreft kleine hoeveelheden vondstmateriaal. Soms is aan de hand van de bodemkaart of n.a.v. waarnemingen in het veld aan te geven dat een vindplaats reeds is verstoord. Een overzicht van vindplaatsen die niet in de catalogus zijn opgenomen is te vinden in § 4.4.

Op 12 catalogusnummers wordt nader onderzoek nodig geacht om de waarde vast te stellen (zie Kaartbijlage 6):

- 1 vindplaats met aardewerk en vuursteen uit waarschijnlijk het Neolithicum en de IJzertijd (cat.nr. 11);
- 2 mesolithische vuursteenvindplaatsen (cat.nrs. 4 en 7);
- 1 vindplaats waar zowel mesolithisch vuursteen als ijzertijdaardewerk voorkomt (cat.nr. 2);
- 2 ijzertijdvindplaatsen (cat.nrs. 3 en 5);
- 1 vuursteen- en aardewerkvindplaats uit (ondermeer) het Neolithicum (cat.nr. 1);
- 2 vuursteenvindplaatsen uit het Meso- en/of Neolithicum (cat.nrs. 10 en 14);
- 3 vuursteenvindplaatsen uit waarschijnlijk het Mesolithicum (cat.nrs. 6, 8 en 9).

De terreinen cat.nrs. 1, 8, 10 en 11 liggen geheel of gedeeltelijk onder een cultuurdekje.

Een aantal terreinen hoeft niet nader onderzocht te worden omdat ze al op voorhand zijn aan te merken als waardevol. Het betreft vindplaatsen die zijn ontdekt aan de randen van essen of in ontsluitingen in de es; cat.nrs. 12, 13, 15 en 16. Deze krijgen, inclusief de es, de bestemming meldingsgebied. Hun waarde is hoog doordat ze zijn afgedekt (de essen zijn plaatselijk meer dan 1 meter dik) en daardoor in het algemeen veel beter geconserveerd zijn als vindplaatsen direct onder of in de bouwvoor.

Zowel de essen als de terreinen die voor nader onderzoek (kwaliteitsbepalend onderzoek) in aanmerking zouden komen, zullen (voorlopig) als meldingsgebied worden aangeduid. Een globale begrenzing van deze terreinen is bepaald aan de hand van de oppervlakteverspreiding van de vondsten en op basis van bodemkundige/geologische gegevens.

Het is goed mogelijk dat uit (eventueel) nader onderzoek blijkt dat de vindplaatsen een andere begrenzing hebben dan die thans is aangegeven. Voorlopig zijn vooral perceelsgrenzen aangehouden.

4 CATALOGUS

4.1 TOELICHTING OP DE CATALOGUS

In de catalogus zijn 16 terreinen opgenomen waar archeologisch waardevolle resten worden verwacht. Op 12 daarvan wordt nader onderzoek nodig geacht om de waarde vast te stellen. Dit onderzoek zal evenwel niet plaatsvinden in het kader van een AAI-2. Deze terreinen krijgen de voorlopige bestemming 'meldingsgebied'.

Van 4 terreinen wordt zonder nader onderzoek uit te voeren vastgesteld dat hun waarde hoog is. Zij krijgen de bestemming meldingsgebied. Andere terreinen waar vondsten zijn gedaan worden niet vermeld in de catalogus (zie § 4.4). De catalogusnummers corresponderen met de nummers op Kaartbijlage 6. Geen van deze terreinen heeft thans een archeologische bestemming.

De catalogus omvat 9 rubrieken:

1. **RAAP-code(s):** objectnummer(s); **ROB-code(s):** C.A.A.-nummer(s);
2. **Coördinaten; Kaartbladnummer** (topografische kaart 1:25.000);
3. **Gemeente; Toponiem;**
4. **Algemene beschrijving:** het type vindplaats of de aard van de vondsten en de datering van het materiaal;
5. **Vondstmateriaal:** determinatie en datering van de RAAP- en amateurvondsten per objectnummer, uitgesplitst naar materiaalcategorie (aardewerk, vuursteen en overige vondsten). Soms zijn er bij datering twee mogelijkheden aangegeven. De ROB-gegevens zijn overgenomen van de fiches van het CAA en worden apart vermeld;
6. **Geomorfologische ligging** (geomorfologische kaart 1:50.000); **Grondgebruik** (huidig); **Bodemtype** (concept-bodemkaart 1:10.000); **Grondwatertrap** (concept-bodemkaart 1:10.000);
7. **Opmerkingen;**
8. **Aanvullend onderzoek:** aangegeven wordt of kwaliteitsbepalend onderzoek gewenst is;
9. **Voorgestelde/voorlopige bestemming:** terreinen waarvoor kwaliteitsbepalend onderzoek gewenst is, worden vooralsnog als meldingsgebied aangeduid (een voorlopige bestemming).

4.2 TOELICHTING BIJ DE CODERING VAN HET BODEMTYPE EN DE GRONDWATERTRAPPEN

Tabellen uit: Stiboka, 1987. Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000; algemene begrippen en indelingen.

Tabel 1: Indeling, benaming en codering van de podzolgronden, Y en H.

Aard van de humus in de duidelijke podzol-B	Hydromorfe kenmerken	Dikte van de humushoudende bovengrond	Voorkomen van een banden-B in de ondergrond	Grofheid van het zand (M50)		Leemgehalte van het zand (% < 50 µm)		
				fijn (< 210 µm)	grof (> 210 µm)	leemarm en zwak leemig (0 - 17,5)	leemig (10 - 50)	geen indeling
code →				2.	3.	1.	3.	0.
moder humus MODERPODZOLGRONDEN	.Y.	niet van toepassing	zonder banden-B HOLTPODZOLGRONDEN	Y2.	Y3.	Y21	Y23	Y30
		dun: 0 - 30 cm Y..	met banden-B HORSTPODZOLGRONDEN	Y..b		Y21b	Y23b	
		matig dik: 30 - 50 cm LOOPPODZOLGRONDEN	cY..	cY2.	cY3.	cY21	cY23	cY30
amorphe humus HUMUSPODZOLGRONDEN	.H..	zonder ijzerhuidjes .Hn..		Hn2.	Hn3.	Hn21	Hn23	Hn30
		matig dik: 30 - 50 cm LAARPODZOLGRONDEN	cHn..	cHn2.	cHn3.	cHn21	cHn23	cHn30
	met ijzerhuidjes .Hd..	dun: 0 - 30 cm HAARPODZOLGRONDEN	Hd..	Hd2.	Hd3.	Hd21	Hd23	Hd30
		matig dik: 30 - 50 cm KAMPPODZOLGRONDEN	cHd..	cHd2.	cHd3.	cHd21	cHd23	cHd30

Tabel 2: Indeling, benaming en codering van de dikke eerdgronden, E.

Aard van het moedermateriaal	Ligging t.o.v. het grondwater	Kleur van de aardlaag	Grofheid van het zand (M50)		Leemgehalte van het zand (% < 50 µm)			Bouwvoorwaarde (% < 2 µm) (% < 50 µm)		Profielverloop
			fijn (< 210 µm)	grof (> 210 µm)	leemarm en zwak leemig (0 - 17,5)	leemig (10 - 50)	geen indeling	lichte zavel (8 - 17,5)	zware zavel en klei (> 17,5)	
(code) →			2.	3.	1.	3.	0.	1.	7.	5.
	laag Gt III en lager		EZg2.		EZg21	EZg23				
LAGE ENKEERD- GRONDEN	geen indeling			EZg3.		EZg30				
zand ENKEERD- GRONDEN		zwart HOGE ZWARTE ENKEERD- GRONDEN	zEZ2.		zEZ21	zEZ23				
.EZ..	hoog Gt IV en hoger	zEZ..		zEZ3.		zEZ30				
		bruin HOGE BRUINE ENKEERDGRONDEN	beZ2.		beZ21	beZ23				
		beZ..		beZ3.		beZ30				
leem TUINEERD- GRONDEN	geen indeling	geen indeling							EL5	
EL										
zavel en klei TUINEERD- GRONDEN	geen indeling	geen indeling						EK1.		EK16
EK..								EK7.		EK19
									EK78	EK79

1) De kalkhoudende enkeerdgronden (EZ...A), die alleen in de bloembollenstreek voorkomen, zijn kortheidshalve weggelaten.

Tabel 3: Indeling, benaming en codering van de kalkloze zandgronden, Z.

Aard van de bovengrond code 1)	Hydromorfe kenmerken	Dikte van de minerale eerdlaag	Grofheid van het zand (M50)		Leemgehalte van het zand (% < 50 µm)		
			fijn (< 210 µm)	grof (> 210 µm)	leemarm en zwak leemig (0 - 17,5)	leemig (10 - 50)	geen indeling
met minerale eerdlaag EERDGRONDEN	zonder ijzerhuidjes pZ.	15 - 50 cm BEEKEREEDGRONDEN	pZg	pZg2	pZg21	pZg23	pZg30
		15 - 50 cm GOOREERDGRONDEN	pZn	pZn2	pZn21	pZn23	pZn30
		dun: 15 - 30 cm KANTEERDGRONDEN	tZd	tZd2	tZd21	tZd23	tZd30
		matig dik: 30 - 50 cm AKKEREERDGRONDEN	cZd	cZd2	cZd21	cZd23	cZd30
zonder minerale eerdlaag VAAGGRONDEN	Z.	zonder ijzerhuidjes VLAKVAAGGRONDEN	Zn	Zn2	Zn21	Zn23	Zn30
		met ijzerhuidjes; zonder bruine laag in de positie van een B-horizont DUINVAAGGRONDEN	Zd	Zd2	Zd21	Zd23	Zd30
		met ijzerhuidjes; met bruine laag in de positie van een B-horizont VORSTVAAGGRONDEN	Zb	Zb2	Zb21	Zb23	Zb30

1) De kalkcode C (= kalkloos) is korterthals in de code weggelaten.

Ten aanzien van onder meer de grofheid en het leemgehalte van het zand (de textuur van de bovengrond) is in de catalogus soms een iets afwijkende noteringswijze gehanteerd. Dit komt doordat gebruik is gemaakt van een 1:10.000 bodemkaart, waarop een andere legenda van toepassing is dan op de 1:50.000 bodemkaart.

Tabel 4: Grondwatertrappen.

grondwatertrap:	I	II	III	IV	V	VI	VII
gemiddeld hoogste grondwaterstand in cm beneden het maaiveld	-	-	<40	>40	<40	40-80	>80
gemiddeld laagste grondwaterstand in cm beneden maaiveld	<50	50-80	80-120	80-120	>120	>120	>120

4.3 CATALOGUS

Catalogusnummer: 1

1. RAAP-code(s): SA0001, SA0002, SA0003, SA0004, SA0005, SA0006, SA0007, SA0008, SA0009, SA0065, SA0066, SA0067
 ROB-code(s): 28H-55N
2. Coördinaten: 251.29/481.59; Kaartblad: 28H
3. Gemeente: Weerselo, Borne, Hengelo; Toponiem: Het Withag
4. Algemene beschrijving: vindplaats uit het Mesolithicum, het (Midden) Neolithicum, de Vroege Bronstijd en de Late Middeleeuwen; waarschijnlijk graf uit het Laat Neolithicum
5. Vondstmateriaal:

SA0001	ROB	meerdere stuks vuursteen; Mesolithicum
SA0002	ROB	1 fragment Wikkeldraad-aardewerk; Vroege Bronstijd
		1 Trechterbeker scherf; Neolithicum
SA0003	Vuursteen	4 klingkern; Mesolithicum
		9 kern; Mesolithicum, Neolithicum
		12 afval?; niet gedateerd
		4 afval; niet gedateerd, verbrand
		9 afslag; niet gedateerd, verbrand
		13 afslag; niet gedateerd
		3 geretoucheerde afslag; niet gedateerd
		1 kling; niet gedateerd
		1 slagsteen?; niet gedateerd
		1 slijpsteen?; niet gedateerd
	Overig	2 natuursteen; niet gedateerd
SA0004	Aardewerk	1 onbepaalde; Neolithicum, waarschijnlijk
	Vuursteen	1 schrabber; Mesolithicum, Neolithicum
		6 afslag; niet gedateerd
		1 afslag; niet gedateerd, verbrand
SA0005	Aardewerk	4 onbepaalde; Neolithicum, waarschijnlijk
		1 onbepaalde; niet gedateerd
	Vuursteen	1 schrabber; Mesolithicum, Neolithicum
		2 kern; Mesolithicum, Neolithicum
		9 afslag; niet gedateerd
		1 kling; niet gedateerd
		1 geretoucheerde afslag; niet gedateerd
		1 natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
	Overig	3 natuursteen; niet gedateerd
SA0006	Aardewerk	1 onbepaalde; Laat Romeinse tijd, Vroege Middeleeuwen
	Vuursteen	1 kern; Mesolithicum, Neolithicum
		1 kling; niet gedateerd
		11 afslag; niet gedateerd
		7 afslag; niet gedateerd, verbrand
		10 afval; niet gedateerd, verbrand
		4 afval?; niet gedateerd
		1 natuurlijk vuursteen; niet gedateerd

SA0007	Aardewerk	1	Pingsdorf; Late Middeleeuwen A
	Vuursteen	2	afslag; niet gedateerd
		3	afslag; niet gedateerd, verbrand
		3	kling; niet gedateerd, verbrand
SA0008	Aardewerk	2	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
	Vuursteen	1	geretoucheerde afslag; niet gedateerd
		7	afslag; niet gedateerd
		4	afval; niet gedateerd
		13	afval; niet gedateerd, verbrand
		2	afval?; niet gedateerd
SA0009	Vuursteen	5	afslag; niet gedateerd
		5	afval; niet gedateerd
		2	afval?; niet gedateerd
		3	afval; niet gedateerd, verbrand
		1	Maalsteen?; niet gedateerd
	Overig	1	natuursteen; niet gedateerd
SA0065	Aardewerk	1	Andenne; Late Middeleeuwen A
		5	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
		1	laat witbakken; Nieuwe Tijd
SA0066	Vuursteen	1	dolk; Midden en/of Laat Neolithicum
SA0067	Aardewerk	1	Pingsdorf; Late Middeleeuwen A en B
		1	ondetermineerbaar; Late Middeleeuwen
		1	laat roodbakken; Nieuwe Tijd
		10	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
6. Geomorfologische ligging: dekzandrug, dekzandkop
 Grondgebruik: akkerland, gras
 Bodemtype: cHn35, Hn33 (cultuurdek)
 Grondwatertrap: VI, V
7. Opmerkingen: een deel van het terrein ligt in de gemeente Weerselo, die buiten het onderzoeksgebied valt. Het cat.nr. grenst aan een gebied waar geen toestemming voor onderzoek werd verkregen
8. Aanvullend onderzoek: ja
9. Voorlopige bestemming: meldingsgebied

Catalogusnummer: 2

1. RAAP-code(s): SA0011, SA0012, SA0013, SA0068, SA0069
2. Coördinaten: 251.73/481.08; Kaartblad: 28H
3. Gemeente: Hengelo; Toponiem: Deurningerveld
4. Algemene beschrijving: vindplaats uit het Mesolithicum en de IJzertijd
5. Vondstmateriaal:

SA0011	Vuursteen	2	microspits; Mesolithicum
		3	geretoucheerde afslag; Mesolithicum, waarschijnlijk
		31	afslag; Mesolithicum, waarschijnlijk
		10	afslag; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
		4	kling; Mesolithicum, waarschijnlijk
		1	kling; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
		10	kern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		16	afval; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
		12	afval; Mesolithicum, waarschijnlijk
		9	afval?; niet gedateerd

SA0012	Vuursteen	2	afval; niet gedateerd, verbrand
	Overig	1	sintels/slak; niet gedateerd
SA0013	Aardewerk	1	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
SA0068	Aardewerk	6	ondetermineerbaar; IJzertijd
		5	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
SA0069	Aardewerk	1	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
6. Geomorfologische ligging: dekzandrug
Grondgebruik: akkerland
Bodemtype: Hn35
Grondwatertrap: VI
 7. Opmerkingen: de vindplaats sluit aan op cat.nr. 3 (IJzertijd). Het terrein is mogelijk vergraven
 8. Aanvullend onderzoek: ja
 9. Voorlopige bestemming: meldingsgebied

Catalogusnummer: 3

1. RAAP-code(s): SA0014
2. Coördinaten: 252.00/480.90; Kaartblad: 28H
3. Gemeente: Hengelo; Toponiem: Schalmeden
4. Algemene beschrijving: vindplaats uit de IJzertijd
5. Vondstmateriaal:

SA0014	Aardewerk	3	ondetermineerbaar; IJzertijd
		24	ondetermineerbaar; IJzertijd
		23	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
	Vuursteen	2	afval; niet gedateerd, verbrand
		2	afval; niet gedateerd
	Overig	4	verbrand natuursteen; niet gedateerd
6. Geomorfologische ligging: dekzandrug waarschijnlijk
Grondgebruik: akkerland
Bodemtype: Zg35
Grondwatertrap: V
7. Opmerkingen: het terrein is vergraven. Voortzetting van de vindplaats in het aangrenzende, hoger gelegen grasland is aannemelijk (zie ook cat.nr. 2)
8. Aanvullend onderzoek: ja
9. Voorlopige bestemming: meldingsgebied

Catalogusnummer: 4

1. RAAP-code(s): SA0017, SA0018, SA0019, SA0020, SA0021, SA0022, SA0023, SA0024, SA0025
2. Coördinaten: 252.47/481.04; Kaartblad: 28H
3. Gemeente: Hengelo; Toponiem: Deurningerveld
4. Algemene beschrijving: vindplaats uit het Mesolithicum
5. Vondstmateriaal:

SA0017	Vuursteen	4	afval; niet gedateerd
		1	geretoucheerde afslag; niet gedateerd
		2	geretoucheerde afslag; niet gedateerd, verbrand
		1	kern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		7	afslag; niet gedateerd

		4 afslag; niet gedateerd, verbrand
		2 kling; niet gedateerd
SA0018	Vuursteen	2 afval; niet gedateerd
		1 afslag; niet gedateerd
		3 afslag; niet gedateerd, verbrand
SA0019	Vuursteen	2 afval; niet gedateerd
		4 afval; niet gedateerd, verbrand
		2 kern; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
		2 afslag; niet gedateerd
		1 kling; niet gedateerd, verbrand
		18 afslag; niet gedateerd, verbrand
SA0020	Vuursteen	1 kern; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
		3 afval; niet gedateerd, verbrand
		5 afslag; niet gedateerd, verbrand
		22 afslag; niet gedateerd
		3 kling; niet gedateerd
SA0021	Vuursteen	3 afval; niet gedateerd
		8 afslag; niet gedateerd
		9 afslag; niet gedateerd, verbrand
SA0022	Vuursteen	3 afval; niet gedateerd
		3 afslag; niet gedateerd
		2 afslag; niet gedateerd, verbrand
		2 natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
SA0023	Vuursteen	2 afslag; niet gedateerd
		1 afslag; niet gedateerd, verbrand
		1 steker?; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
SA0024	Vuursteen	2 kern; niet gedateerd
		1 klingkern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		6 afval; niet gedateerd
		5 afval; niet gedateerd, verbrand
		21 afslag; niet gedateerd, verbrand
		7 afslag; niet gedateerd
		2 kling; niet gedateerd
		1 geretoucheerde afslag; niet gedateerd
SA0025	Aardewerk	1 blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
	Vuursteen	1 afval; niet gedateerd
		5 afslag; niet gedateerd
		3 afslag; niet gedateerd, verbrand
		6 natuurlijk vuursteen; niet gedateerd

6. Geomorfologische ligging: dekzandrug

Grondgebruik: akkerland

Bodemtype: Hn35

Grondwatertrap: VI

7. Opmerkingen: het materiaal is aangetroffen in verschillende kleine concentraties. Het terrein maakt deel uit van een gebied waar geen toestemming voor bodemkartering werd verkregen

8. Aanvullend onderzoek: ja

9. Voorlopige bestemming: meldingsgebied

Catalogusnummer: 5

1. **RAAP-code(s):** SA0027, SA0028
2. **Coördinaten:** 252.00/480.25; **Kaartblad:** 28H
3. **Gemeente:** Hengelo; **Toponiem:** Dalmeden
4. **Algemene beschrijving:** vindplaats uit de IJzertijd
5. **Vondstmateriaal:**

SA0027	Aardewerk	1	ondetermineerbaar; IJzertijd
		14	ondetermineerbaar; IJzertijd
		22	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
SA0028	Aardewerk	4	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
	Vuursteen	1	afval; niet gedateerd
6. **Geomorfologische ligging:** dekzandrug
Grondgebruik: akkerland, persbult
Bodemtype: Hn35
Grondwatertrap: V
7. **Opmerkingen:** in de greppel langs de persbult werd een (waarschijnlijk) grondspoor aangetroffen; datering mogelijk IJzertijd. De vindplaats is vermoedelijk gedeeltelijk overbouwd
8. **Aanvullend onderzoek:** ja
9. **Voorlopige bestemming:** meldingsgebied

Catalogusnummer: 6

1. **RAAP-code(s):** SA0034, SA0033, SA0077
2. **Coördinaten:** 251.35/480.23; **Kaartblad:** 28H
3. **Gemeente:** Hengelo; **Toponiem:** Bornse Dijk, Dalmeden
4. **Algemene beschrijving:** vuursteenvindplaats, mogelijk uit het Mesolithicum
5. **Vondstmateriaal:**

SA0034	Vuursteen	3	kern; niet gedateerd
		5	afslag; niet gedateerd
		1	kling; niet gedateerd
		1	natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
SA0033	Vuursteen	1	steker; Mesolithicum, waarschijnlijk
		2	geretoucheerde afslag; niet gedateerd
		1	geretoucheerde afslag; niet gedateerd, verbrand
		3	klingkern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		1	klingkern; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
		3	kern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		5	afslag; niet gedateerd, verbrand
		18	afslag; niet gedateerd
		6	afval; niet gedateerd
		3	afval; niet gedateerd, verbrand
		3	natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
SA0077	Vuursteen	17	stuks vuursteen; niet gedateerd
6. **Geomorfologische ligging:** dekzandrug
Grondgebruik: akkerland, gras
Bodemtype: Hn35
Grondwatertrap: V

7. **Opmerkingen:** objectnummer SA0077; mondelinge mededeling H. Scholte Lubberink (IPL); waarschijnlijk in archeologisch archief Enschede
8. **Aanvullend onderzoek:** ja
9. **Voorlopige bestemming:** meldingsgebied

Catalogusnummer: 7

1. **RAAP-code(s):** SA0040, SA0037, SA0038, SA0039, SA0041
ROB-code(s): 28H-30Z, 28H-36Z
2. **Coördinaten:** 250.66/480.98; **Kaartblad:** 28H
3. **Gemeente:** Borne; **Toponiem:** Hemmelhorst
4. **Algemene beschrijving:** vindplaats uit het Mesolithicum
5. **Vondstmateriaal:**

SA0040	Vuursteen	10	kern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		1	kern; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
		2	kling; niet gedateerd
		1	geretoucheerde kling; Mesolithicum, waarschijnlijk
		1	schrabber; Mesolithicum, waarschijnlijk
		1	werktuig op afslag; niet gedateerd
		2	afslag; Mesolithicum, waarschijnlijk (stekerafslagen)
		15	afslag; niet gedateerd
		14	afslag; niet gedateerd, verbrand
		6	afval; niet gedateerd
		11	natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
SA0037	Aardewerk	1	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
	Vuursteen	2	afval; niet gedateerd
		5	afslag; niet gedateerd
		1	afslag; niet gedateerd, verbrand
SA0038	Vuursteen	1	afval; niet gedateerd, verbrand
		2	kern; niet gedateerd
		8	afslag; niet gedateerd, verbrand
		2	afslag; niet gedateerd
SA0039	Vuursteen	1	klingkern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		2	afval; niet gedateerd
		3	afslag; niet gedateerd
		6	afslag; niet gedateerd, verbrand
SA0041	ROB	100	stuks (circa) vuursteen, waaronder één B-spits; Mesolithicum
6. **Geomorfologische ligging:** dekzandrug, flank dekzandrug
Grondgebruik: akkerland, gras
Bodemtype: Hn35, kZg37
Grondwatertrap: V, III
7. **Opmerkingen:** mogelijk is een deel van de vindplaats vergraven
8. **Aanvullend onderzoek:** ja
9. **Voorlopige bestemming:** meldingsgebied

Catalogusnummer: 8

1. **RAAP-code(s):** SA0043
2. **Coördinaten:** 250.87/481.27; **Kaartblad:** 28H
3. **Gemeente:** Borne; **Toponiem:** Piepersveldweg
4. **Algemene beschrijving:** vindplaats uit waarschijnlijk het Mesolithicum
5. **Vondstmateriaal:**

SA0043	Vuursteen	1	klingskern; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
		1	kern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		2	klings; niet gedateerd
		1	afslag; niet gedateerd
		3	afslag; niet gedateerd, verbrand
		2	afval; niet gedateerd
		1	afval; niet gedateerd, verbrand
6. **Geomorfologische ligging:** beekoverstromingsvlakte
Grondgebruik: akkerland
Bodemtype: cHn35 (cultuurdek)
Grondwatertrap: VI
7. **Opmerkingen:** geen
8. **Aanvullend onderzoek:** ja
9. **Voorlopige bestemming:** meldingsgebied

Catalogusnummer: 9

1. **RAAP-code(s):** SA0044
2. **Coördinaten:** 250.65/481.36; **Kaartblad:** 28H
3. **Gemeente:** Borne; **Toponiem:** Piepersveldweg
4. **Algemene beschrijving:** vindplaats uit waarschijnlijk het Mesolithicum
5. **Vondstmateriaal:**

SA0044	Vuursteen	2	kern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		2	afslag; niet gedateerd
		1	klings; niet gedateerd
		1	klings; niet gedateerd, verbrand
		1	afslag; niet gedateerd, verbrand
		2	afval; niet gedateerd
		1	natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
	Overig	1	natuursteen; niet gedateerd
6. **Geomorfologische ligging:** dekzandrug
Grondgebruik: akkerland
Bodemtype: Hn35
Grondwatertrap: VI
7. **Opmerkingen:** geen
8. **Aanvullend onderzoek:** ja
9. **Voorlopige bestemming:** meldingsgebied

Catalogusnummer: 10

1. **RAAP-code(s):** SA0048
2. **Coördinaten:** 250.20/480.89; **Kaartblad:** 28H

3. **Gemeente:** Borne; **Toponiem:** Hemmelhorst
4. **Algemene beschrijving:** vindplaats uit het Meso- en/of Neolithicum
5. **Vondstmateriaal:**

SA0048	Aardewerk	1	laat steengoed; Nieuwe Tijd
	Vuursteen	2	schrabber; Mesolithicum, Neolithicum
		3	geretoucheerde afslag; niet gedateerd
		2	kern; Mesolithicum, waarschijnlijk, verbrand
		4	kern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		8	afval; niet gedateerd
		4	afval; niet gedateerd
		1	klingkern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		7	afslag; niet gedateerd
		2	afslag; niet gedateerd, verbrand
		7	natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
	Overig	1	bot; niet gedateerd
		1	glas; niet gedateerd
		2	pijp; Nieuwe Tijd
6. **Geomorfologische ligging:** flank dekzandrug
Grondgebruik: akkerland
Bodemtype: cHn35, Hn35 (cultuurdek)
Grondwatertrap: VII
7. **Opmerkingen:** mogelijk is de vindplaats al gedeeltelijk verstoord (vergraven, overbouwd)
8. **Aanvullend onderzoek:** ja
9. **Voorlopige bestemming:** meldingsgebied

Catalogusnummer: 11

1. **RAAP-code(s):** SA0050, SA0049, SA0071, SA0072
2. **Coördinaten:** 250.14/480.12; **Kaartblad:** 28H
3. **Gemeente:** Borne
4. **Algemene beschrijving:** vindplaats uit waarschijnlijk het Neolithicum en de IJzertijd
5. **Vondstmateriaal:**

SA0050	Aardewerk	2	ondetermineerbaar; Neolithicum, waarschijnlijk
		1	Andenne; Late Middeleeuwen A
		1	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
	Overig	1	natuursteen; niet gedateerd
SA0049	Vuursteen	2	afval; niet gedateerd
		1	afslag; niet gedateerd
		2	natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
	Overig	2	pijp; Nieuwe Tijd
SA0071	Aardewerk	1	Regout; Nieuwe Tijd C
		2	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
		4	laat steengoed; Nieuwe Tijd
SA0072	Aardewerk	7	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
6. **Geomorfologische ligging:** dekzandrug
Grondgebruik: tuingrond, akkerland
Bodemtype: cHn35, cZg37 (cultuurdek)
Grondwatertrap: VI, V
7. **Opmerkingen:** geen

8. Aanvullend onderzoek: ja
9. Voorlopige bestemming: meldingsgebied

Catalogusnummer: 12

1. RAAP-code(s): SA0052, SA0073, SA0076
2. Coördinaten: 249.71/480.61; Kaartblad: 28G
3. Gemeente: Borne; Toponiem: Hemmelhorst
4. Algemene beschrijving: vuursteenvindplaats en vindplaats uit waarschijnlijk de IJzertijd en Vroege Middeleeuwen
5. Vondstmateriaal:

SA0052	Aardewerk	2	ondetermineerbaar; IJzertijd
		15	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
		7	ondetermineerbaar; IJzertijd, Late Middeleeuwen
		1	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
		1	Andenne; Late Middeleeuwen B
	Overig	1	pijp; Nieuwe Tijd
SA0073	Aardewerk	8	ondetermineerbaar; Vroege Middeleeuwen, waarschijnlijk
SA0076	Vuursteen	1	kern; niet gedateerd
		1	kern; niet gedateerd, verbrand
		11	afslag; niet gedateerd
		1	geretoucheerde afslag; niet gedateerd
		3	afval; niet gedateerd
		5	afval; niet gedateerd, verbrand
		5	afslag; niet gedateerd, verbrand
6. Geomorfologische ligging: dekzandkop
 Grondgebruik: akkerland
 Bodemtype: tZg35, bEZ35 (es)
 Grondwatertrap: VI, VII
7. Opmerkingen: het terrein is mogelijk vergraven
8. Aanvullend onderzoek: nee
9. Voorgestelde bestemming: meldingsgebied

Catalogusnummer: 13

1. RAAP-code(s): SA0055, SA0053, SA0054
2. Coördinaten: 249.62/481.00; Kaartblad: 28G
3. Gemeente: Borne; Toponiem: Olde Greve, Deurninger Beek
4. Algemene beschrijving: vindplaats uit de Late Middeleeuwen en waarschijnlijk ook de Vroege Middeleeuwen
5. Vondstmateriaal:

SA0055	Aardewerk	1	Karolingisch; Vroege Middeleeuwen C
	Vuursteen	1	vuursteen (algemeen); Nieuwe Tijd (mogelijk een zogenaamde kets)
		3	afval; niet gedateerd, verbrand
SA0053	Aardewerk	3	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
	Vuursteen	1	afslag; niet gedateerd
		2	afslag; niet gedateerd, verbrand
	Overig	1	munt; Nieuwe Tijd
SA0054	Aardewerk	1	Karolingisch; Vroege Middeleeuwen C

6. Geomorfologische ligging: flank dekzandrug
Grondgebruik: akkerland
Bodemtype: cZg35, tZg37 (es)
Grondwatertrap: VI, III, V
7. Opmerkingen: geen
8. Aanvullend onderzoek: nee
9. Voorgestelde bestemming: meldingsgebied

Catalogusnummer: 14

1. RAAP-code(s): SA0060
2. Coördinaten: 249.18/482.31; Kaartblad: 28G
3. Gemeente: Borne; Toponiem: Hertemer Veld
4. Algemene beschrijving: kleine vuursteenvindplaats uit het Meso- en/of Neolithicum
5. Vondstmateriaal:

SA0060	Vuursteen	1 schrabber; Mesolithicum, Neolithicum 1 afslag; niet gedateerd 2 afslag; niet gedateerd, verbrand
	Overig	1 verbrand bot; niet gedateerd
6. Geomorfologische ligging: dekzandrug
Grondgebruik: akkerland
Bodemtype: Hn51
Grondwatertrap: V
7. Opmerkingen: geen
8. Aanvullend onderzoek: ja
9. Voorlopige bestemming: meldingsgebied

Catalogusnummer: 15

1. RAAP-code(s): SA0063, SA0074, SA0075
2. Coördinaten: 248.70/481.24; Kaartblad: 28G
3. Gemeente: Borne; Toponiem: Misdorp
4. Algemene beschrijving: vindplaats uit de IJzertijd en vermoedelijk nederzettingsterrein uit de Vroege en Late Middeleeuwen
5. Vondstmateriaal:

SA0063	Aardewerk	1 Karolingisch; Vroege Middeleeuwen C 2 Karolingisch; Vroege Middeleeuwen C, waarschijnlijk
	Vuursteen	3 afval; niet gedateerd, verbrand 2 afslag; niet gedateerd
	Overig	7 pijp; Nieuwe Tijd 2 metaal; niet gedateerd
SA0074	Aardewerk	28 onbepaald; IJzertijd, waarschijnlijk
SA0075	Aardewerk	2 Paffrath; Late Middeleeuwen A en B 1 Pingsdorf; Late Middeleeuwen A en B 1 kogelpot; Late Middeleeuwen 3 vroeg steengoed; Late Middeleeuwen B 14 blauwgrijs; Late Middeleeuwen B 1 laat steengoed; Nieuwe Tijd 7 onbepaald; niet gedateerd

6. **Geomorfologische ligging:** dekzandrug
Grondgebruik: akkerland
Bodemtype: cZn35, cZg35, bEZ35 (es)
Grondwatertrap: V
7. **Opmerkingen:** in de directe nabijheid zijn onlangs middeleeuwse huizen en een grafveld opgegraven. De sporen zetten zich waarschijnlijk voort in dit terrein. Bij bouwwerkzaamheden (uitbreiding nieuwbouwwijk) is onderzoek gewenst
8. **Aanvullend onderzoek:** nee
9. **Voorgestelde bestemming:** meldingsgebied

Catalogusnummer: 16

1. **RAAP-code(s):** SA0056, SA0057
2. **Coördinaten:** 249.40/481.12; **Kaartblad:** 28G
3. **Gemeente:** Borne; **Toponiem:** Aalderink
4. **Algemene beschrijving:** aardewerkvindplaats uit de IJzertijd of Middeleeuwen
5. **Vondstmateriaal:**

SA0056	Aardewerk	1	ondetermineerbaar; IJzertijd, Late Middeleeuwen
SA0057	Aardewerk	1	ondetermineerbaar; Middeleeuwen, waarschijnlijk
	Vuursteen	1	afval; niet gedateerd
6. **Geomorfologische ligging:** dekzandkop
Grondgebruik: persbult
Bodemtype: bEZ35, cHn35 (es)
Grondwatertrap: VII, VI
7. **Opmerkingen:** de vondst werd gedaan onder een 1 meter dik esdek
8. **Aanvullend onderzoek:** nee
9. **Voorgestelde bestemming:** meldingsgebied

4.4

OVERIGE VINDPLAATSEN

De hier volgende lijst geeft een overzicht van de vondsten van alle vindplaatsen die niet in de catalogus zijn opgenomen. Voor selectiecriteria, zie § 3.3. Het betreft 20 vindplaatsen waar geen archeologisch waardevolle resten (meer) worden verwacht (objectnummers SA0032 en SA0070 hebben betrekking op dezelfde vindplaats).

SA0010	Aardewerk Vuursteen	1	ondetermineerbaar; niet gedateerd
		2	afslag; niet gedateerd
		4	afval; niet gedateerd
SA0015	Aardewerk Vuursteen	3	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
		1	ondetermineerbaar; Late Middeleeuwen, Nieuwe Tijd
SA0016	Aardewerk Vuursteen	1	afval; niet gedateerd, verbrand
		1	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
		2	afval; niet gedateerd
SA0026	Vuursteen	1	afval; niet gedateerd, verbrand
		2	afval; niet gedateerd, verbrand
SA0029	Vuursteen	1	afval; niet gedateerd
SA0030	Vuursteen	3	afslag; niet gedateerd
SA0031	Vuursteen	2	afslag; niet gedateerd
		3	natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
		1	geretoucheerde afslag; niet gedateerd, verbrand
SA0032	Vuursteen	1	geretoucheerde afslag; niet gedateerd
		2	natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
		1	bijl overige steensoorten; Midden Neolithicum, Laat Neolithicum
		1	slijpsteen; niet gedateerd
		1	sintels/slak; niet gedateerd
SA0035	Vuursteen	1	afval?; niet gedateerd
SA0036	Vuursteen	1	kernvernieuwingsstuk; niet gedateerd
SA0042	ROB	1	stenen smaltoppige Felsrechteckbeil; Neolithicum
SA0045	Vuursteen	1	klingskern; Mesolithicum, waarschijnlijk
		2	afslag; niet gedateerd
SA0046	ROB	1	vuurstenen bijl met rechthoekige doorsnede, smaltoppig, beschadigde snede; Neolithicum
SA0047	Vuursteen	1	kern; niet gedateerd
		1	afslag; niet gedateerd
		1	natuurlijk vuursteen; niet gedateerd
SA0051	Vuursteen	1	bijl overige steensoorten; Neolithicum
SA0058	Aardewerk	1	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
SA0059	Aardewerk Vuursteen	1	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
		1	kern; niet gedateerd
		1	klingskern; niet gedateerd
SA0061	Vuursteen	1	klingskern; niet gedateerd
		2	afval; niet gedateerd, verbrand
		1	afslag; niet gedateerd, verbrand
SA0062	Vuursteen	1	afslag; niet gedateerd
SA0064	Aardewerk	1	blauwgrijs; Late Middeleeuwen B
SA0070	Aardewerk	3	ondetermineerbaar; IJzertijd, waarschijnlijk
		1	ondetermineerbaar; niet gedateerd

VERKLARENDE WOORDENLIJST

afval	resten vuursteen die overblijven na het maken van werktuigen (afslagen en kernen);
archeologie	is de wetenschap die zich richt op reconstructie van samenlevingen in het verleden d.m.v. opsporing, onderzoek, verklaring en conservering van de materiële overblijfselen van menselijke activiteiten;
(archeologische) meldingsgebieden (LD)	deze vindplaatsen zijn belangrijk maar hebben (nog) niet de status van monument. In principe wordt gestreefd naar een ongestoord behoud van de daarin aanwezige archeologische sporen. Landinrichtingswerken zijn <i>in beginsel</i> gericht op behoud maar zonodig kunnen in meldingsgebieden werken worden uitgevoerd voor andere functies van het landelijk gebied. Er wordt voorafgaande aan de werken <i>gelegenheid gegeven</i> aan de ROB/PA-RA voor opgravingen
bodemarchief	het geheel van overblijfselen dat informatie kan verschaffen over menselijk handelen in het verleden (de materiële nalatenschap), bewaard in en in bepaalde gevallen op de bodem (bijv. grafheuvel);
cultuurdek	30 tot 50 cm dikke cultuurlaag, soms opgebracht (vergelijkbaar met een es, maar minder dik), soms ontstaan door diepploegen;
dekzand(rug)	eolische (=wind) afzetting gevormd onder periglaciale omstandigheden, die als een laag van wisselende dikte over het land ligt;
es	oud bouwland, door eeuwenlange bemesting opgehoogd; essen hebben daardoor een relatief hoge ligging en een humeuze bodem (enkeerdgrond);
grondsporen	sporen van o.a. graafwerk in het verleden (kuilen, greppels), herkenbaar als verkleuringen en verstoringen van de bodemstructuur en aan de inhoud;
lokatie	plaats (ook: plaats waar vondsten zijn gedaan);
Pleistoceen	geologisch tijdvak: tijdperk der ijstijden, dat ca. 2 miljoen jaar geleden begon en duurde tot het Holoceen (ca. 8000 voor Chr.);
site	een archeologische vindplaats (m.u.v. de vindplaats van een losse vondst);
veldkartering	inventarisatie van nog aanwezige archeologische waarden te velde;
vindplaats	plaats waar archeologisch materiaal is verzameld of te verzamelen is (ook: site).

GEBRUIKTE LITERATUUR

- STARING CENTRUM (STIBOKA)/RIJKS GEOLOGISCHE DIENST, 1977. *Geomorfologische kaart van Nederland*, schaal 1:50.000. Blad 28 en 29, Almelo/Denekamp. Wageningen/Haarlem.
- STARING CENTRUM (STIBOKA), 1987. *Bodemkaart van Nederland*, schaal 1:50.000. Algemene begrippen en indelingen. Wageningen.
- WOLTERS-NOORDHOFF, 1990. *Grote Historische Atlas van Nederland* 1:50.000. Deel 3: Oost-Nederland, 1830-1855. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

AAI	Aanvullende Archeologische Inventarisatie
CAA	Centraal Archeologisch Archief
GIS	Geografisch Informatie Systeem
IPP	Instituut voor Pré- en Protohistorische Archeologie Albert Egges van Giffen
IPL	Instituut voor Prehistorie Leiden
LD	Landinrichtingsdienst
NWC	Natuur Wetenschappelijke Commissie
PA	Provinciaal Archeoloog
RA	Regionaal Archeoloog
RAAP	Stichting Regionaal Archeologisch Archiverings Project
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
SAI	Standaard Archeologische Inventarisatie

OVERZICHT VAN FIGUREN

- Figuur 1: Ligging van het onderzoeksgebied.
- Figuur 2: De herinrichting Saasveld-Gammelke, schaal 1:50.000.
- Figuur 3: Het onderzoeksgebied, schaal ca. 1:20.000.

OVERZICHT VAN BIJLAGEN

- Bijlage 1: SAI herinrichting Saasveld-Gammelke.
- Bijlage 2: SAI deelgebied Hertme-Deurningerveld.
- Bijlage 3: Onderzoeksvoorstel en gunning AAI-1
- Bijlage 4: Archeologische tijdschaal.

- (Kaart)bijlage 5: Gekarteerd gebied, schaal 1:10.000 (losse bijlage).
- (Kaart)bijlage 6: Voorlopige bestemmingskaart, schaal 1:10.000 (losse bijlage).

BIJLAGE 1: SAI HERINRICHTING SAASVELD-GAMMELKE

Rijksdienst voor het
Oudheidkundig
Bodemonderzoek

Kleine Haag 2
3811 HE Amersfoort
Telefoon 033-12648

ROIB

dir. prof. dr. W.A. van Es

nummer 712 Mz/K/mm
uw brief
onderwerp herinrichting
Saasveld-Gammelke

Natuurwetenschappelijke Commissie
t.a.v. drs. L.J. Draaijer
Maliebaan 12
3581 CN UTRECHT

Amersfoort, 14 november 1986

Geachte heer Draaijer,

Naar aanleiding van Uw brief van 8 juli 1986 nr.
N86289 doe ik U bijgaand nevenvermelde SAI toekomen.

Namens de directeur,
Hoofd van de afdeling
Beschrijving en Monumentenzorg,

drs. R.H.J. Klok.

bijlage bij brief nr. 712 Mz/K/mm

d.d. 14 november 1986

Standaard-Archeologische Inventarisatie 'Saasveld-Gammelke' ten behoeve van het deeladvies Natuur, Landschap en Cultuurhistorie van de NWC.

Verzocht aan de directeur van de ROB d.d.8 juli 1986.

Opgesteld door A.D.Verlinde en R.H.J.Klok.

Afschrift gezonden aan de inspecteur van de Landinrichting in Overijssel.

A. Verklarende toelichting: zie tekst Verlinde - 1a

B. Beschermde monumenten: (zie bijlagen)

28H-1 terrein waarin 7 grafheuvels uit het Neolithicum en/of de Bronstijd (Gammelke-Groote Veld) gem.Weerselo.

Doelstelling bescherming: de grafheuvels, alsmede een strook van 10 m rondom, zijn bedoeld voor blijvend behoud en toekomstig wetenschappelijk onderzoek. Beschermde zijn de percelen gemeente Weerselo, sectie L nrs.3308 (gedeeltelijk), 281, 280 en 3746 (alleen de daarin gelegen grafheuvel met 10 m zone).

Wettelijke verplichtingen: voor alle grondwerkzaamheden en gebruik waardoor de heuvels worden ontsierd of in gevaar gebracht is een vergunning ex.art.14 van de Monumentenwet vereist.

Beheersadvies: gelet op de situering, het aantal heuvels en het grondgebruik zou aankoop van de beschermde percelen en perceelsgedeelten kunnen worden overwogen. De staat waarin de heuvels verkeren maakt dat restauratie ervan aanbeveling verdient. Herbebossing, grondwerkzaamheden en ontsierend gebruik ter plaatse van de heuvels en de 10 m zone dienen te worden vermeden.

Aanvullende bescherming: in het bestemmingsplan is de bestemming 'Cultuurmonument' aan te bevelen als onderdeel van een dubbelbestemming.

C. Meldingsgebieden: (zie bijlage)

28H-6 terrein waarin resten van de Laat-Middeleeuwse havezathe Saterslo of Saasveld.

Waardebepaling: in 1962 is er een klein onderzoek ingesteld. Het terrein is bedoeld voor voortgezet wetenschappelijk onderzoek of oudheidkundige waarnemingen.

Beheersadvies: handhaving van het huidige gebruik als pastorietaan. Bij eventueel noodzakelijke grondwerkzaamheden de provinciaal archeoloog waarschuwen.

Aanvullende bescherming: aanlegvergunning in het bestemmingsplan.

28H-8 circa 50 meter lang restant van een Laat-Middeleeuwse landweer bestaande uit 2 wallen met ertussen en aangrenzend een greppel en voorts twee grote afvalhopen van een Laat-Middeleeuwse baksteenoven (Saasveld-Saterslostraat).

Waardebepaling: wetenschappelijke en cultuurhistorische waarde. Het terrein is bedoeld voor blijvend behoud en toekomstig wetenschappelijk onderzoek. Bescherming ingevolge de Monumentenwet wordt voorbereid.

Beheersadvies: indien aankoop van dit perceel geheel of gedeeltelijk (gem. Weerselo, sectie B nr. 1592) wordt overwogen verdient het aanbeveling de landweer en aangrenzende zone te consolideren en eventueel te restaureren. De landweer zou op deze wijze passen in een toeristisch-recreatieve opzet/route.

Aanvullende bescherming: zie 28H-1

28H-7 terrein waarin vermoedelijk sporen van begraving en/of van bewoning uit de Romeinse Tijd (Saasvelderveld).

Waardebepaling: het terrein is bedoeld voor wetenschappelijk onderzoek of oudheidkundige waarnemingen.

Beheersadvies: bij voorgenomen (agrarische) grondwerkzaamheden dieper dan 30 cm de provinciaal archeoloog tijdig waarschuwen.

Aanvullende bescherming: zie 28H-6

- C. Attentiegebieden: op grond van waarnemingen en vondsten in het verleden kunnen archeologische vondsten/sporen worden verwacht bij grondwerkzaamheden op de oost-west lopende dekzandruggen en onder de hierop gelegen essen.

Verklarende toelichting

Het landinrichtingsgebied Saasveld-Gammelke bestaat in zijn geheel uit twee geomorfologische eenheden.

1. dekzandruggen
2. beekdalen

1. De oost-west gelegen dekzandruggen dateren uit het Laat Pleisto-
ceen, uit de periode tussen ca. 15.000 en 10.000 v.Chr.

Meestal ligt het zogenaamde jong dekzand I of II aan de oppervlakte waardoor eventuele oudere vondsten zijn afgedekt. Alle vormen van bewoning en begraving uit de periode vóór de 10e eeuw liggen op dit dekzand, de bewoning daarna nog ten dele.

De dekzandruggen bezitten dan ook een grote archeologische rijkdom, waarvan vele resten direct onder de bouwvoor kunnen worden aangetroffen. In de Middeleeuwen zijn op vele punten essen ontstaan door plaggenbemesting. Onder deze esdekken liggen vele archeologische sporen verborgen. Zij worden meestal pas ontdekt als de es wordt verstoord.

2. De beekdalen tussen de dekzandruggen zijn evenals deze ruggen wel in het Laat Pleistoceen ontstaan, maar bevatten vooral holocene sedimenten, die ten dele uit verspoeld Pleistoceen materiaal bestaan. Uit de periode voor de 10e eeuw worden in de dalen spaarzaam losse vondsten gedaan, meestal zijn het depotvondsten. Na de 10e eeuw heeft een deel van de bewoning zich in de (randen van de) dalen afgespeeld. Dat geldt ook voor het voormalige kasteel te Saasveld. De beekdalen zijn op enkele specifieke punten na niet zo gevoelig in archeologisch opzicht.

BIJLAGE 2: SAI DEELGEBIED HERTME-DEURNINGERVELD

Rijksdienst voor het
Oudheidkundig
Bodemonderzoek

Kerkstraat 1
3811 CV Amersfoort
Telefoon 033-634233

ROIB

dir. prof. dr. W.J.H. Willems

nummer 5 M_z/K/mk

uw brief
onderwerp

Standaard Archeologische
Inventarisatie, uitbreiding
herinrichting "Saasveld-
Gammelke" (Ov.).

Natuurwetenschappelijke Commissie
t.a.v. drs. S.M. ten Houte de Lange
Maliebaan 12
3581 CN UTRECHT

Amersfoort, 12 FEB. 1991

. Geachte heer Ten Houte de Lange,

Naar aanleiding van uw brief van 27 augustus 1990 nr. N90640 doe ik u
bijgaand nevenvermelde SAI toekomen.

De Directeur,
namens deze,
het Hoofd van de Afdeling Beschrijving en Monumentenzorg,

drs. B.H.J. Klok

blad 2
nummer 5 M_z/K/mk
datum

12 FEB. 1991

Standaard Archeologische Inventarisatie uitbreiding herinrichting "Saasveld-Gammelke" ten behoeve van het opstellen van het deeladvies Natuur, Landschap en Cultuurhistorie van de NWC.

Verzocht aan de ROB d.d.: 27 augustus 1990 nr. N90640.
Opgesteld door : A.D. Verlinde en R.H.J. Klok.
Afschrift gezonden aan : LD Utrecht, Inspecteur LD provincie Overijssel, Directie B&L Utrecht.

Topografische situering: 28H.

A. Verklarende toelichting:

Zie SAI her. "Saasveld-Gammelke" d.d. 14 november 1986 en de RAAP-rapporten 30 en 39.

B. Beschermde monumenten/meldingsgebieden: n.v.t.

C. Meldingsgebieden (zie kaartbijlage)

28H-11 esdek, waaronder sporen van bewoning uit de IJzertijd (Oldenzaal-Lemselo).

Waardebepaling:

Het terrein komt in aanmerking voor blijvend behoud en toekomstig wetenschappelijk onderzoek.

Beheersadvies:

Het bestaande gebruik als bouwland kan worden gecontinueerd. Grondwerkzaamheden die dieper reiken dan de bestaande bouwvoor, zoals woelen en draineren, of die grondverzet inhouden, niet uitvoeren dan na overleg met de provinciaal-archeoloog. Voorafgaande aan deze werkzaamheden kan door middel van (proef)onderzoek de aard, omvang en kwaliteit van de aanwezige archeologische sporen worden vastgesteld.

Diversen:

De exacte aard, omvang, diepteligging en kwaliteit van de aanwezige archeologische sporen is niet vastgesteld. Mocht u terwille van het gewenste beheer of anderszins over deze gegevens willen beschikken dan verzoek ik u ons dit schriftelijk te willen melden.

Aanvullende bescherming:

In beheers-, bestemmings- en landinrichtingsplannen kan het terrein worden aangeduid als respectievelijk "terrein van oudheidkundige betekenis", "archeologisch waardevol" en "archeologisch meldingsgebied".

In de voorschriften van het bestemmingsplan is het wenselijk dat voor dit terrein een aanlegvergunning wordt geëist voor grond- en andere werkzaamheden die dieper reiken dan 30 cm.

D. Attentiegebieden (zie kaartbijlage)

28H-L terrein nabij esrand waarin mogelijk sporen van bewoning uit het Neolithicum - Trechterbekercultuur (Oldenzaal - Lemselo).

blad 3
 nummer 5 M_Z/K/mk
 datum

12 FEB. 1991

Op grond van vondsten, ligging, bodemkenmerken of andere indicaties wordt verwacht dat zich op dit terrein (deze terreinen) archeologische sporen zullen bevinden. Om deze te kunnen waarnemen is het wenselijk dat eventuele grondwerkzaamheden dieper dan de bestaande bouwvoor tijdig worden gemeld aan de provinciaal-archeoloog.

Aanvullende Archeologische Inventarisatie

Het oostelijk deel van de herinrichting wordt ingenomen door de zandige flank van de noord-zuid lopende stuwwal van Oldenzaal. Op de geomorfologische kaart wordt deze zandige flank aangeduid als "gordeldekzandwelvingen, plaatselijk voorzien van oude bouwlanden" (legenda 3L6). Dit gordeldekzand wordt door oost-west lopende beekdalen doorsneden. Westelijk aangrenzend zet het zo ontstane reliëf zich voort in oost-west lopende dekzandruggen (legenda 3L5), gescheiden door de reeds genoemde beekdalen. Onder meer uit RAAP-rapport 39 is gebleken dat de archeologische verwachtingswaarde van het gebied van de herinrichting Saasveld-Gammelke en van de uitbreidingen rond de Lemseler- en Deurningeres en bij Hertme-Deurningerveld, waar het deze hoger gelegen dekzandruggen betreft, hoog is en vrijwel alle archeologische perioden betreft.

Het is daarom wenselijk dat met name deze hoger gelegen zandgronden worden gekarteerd op de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen. De daarop voorkomende essen met uitzondering van de esranden kunnen van deze kartering worden uitgesloten.

Amersfoort, 27 december 1990

- bijlagen
- Toelichting SAI 14 november 1986.
 - Kaart schaal 1 : 25.000 met aangeduid 28H-11 en 28H-L.

BIJLAGE 3: ONDERZOEKSVOORSTEL EN GUNNING AAI-1

ons nummer 90-521
uw brief 10 september
datum 20 december 1990
onderwerp Offerte Saasveld-Gammelke

aan Directeur R.O.B.,
Prof. dr. W. J. H. Willems,
Kerkstraat 1,
3811 CV Amersfoort.

Hooggeleerde heer,

Hierbij bieden wij U het onderzoeksvorstel en kostenraming voor het Landinrichtingsgebied Saasveld-Gammelke aan.
Ing. Joh. Andréa is gaarne bereid het gestelde in de offerte nader toe te lichten.

Hoogachtend,

L.O.

drs. R.W. Brandt

Directeur Stichting R.A.A.P.

c.c. drs. A.D. Verlinde,
drs. R.H.J. Klok.

Bijlagen: Handelsvoorwaarden
Kostenraming

RAAP

Onderzoeksvoorstel veldkartering fase A Herinrichting "Saasveld-Gammelke" 1000 ha.

Hierbij treft U de onderzoeksopzet aan voor fase A van de uitbreiding van het herinrichtingsgebied Saasveld-Gammelke.

Het gebied bestaat uit dekzandruggen waarop zich plaatselijk essen hebben ontwikkeld. De dekzandruggen worden geflankeerd door overwegend oost-west lopende beken.

Module A: Op verzoek van de Landinrichtingsdienst worden alleen de esranden op archeologische sporen onderzocht. De 400 ha. te karteren gronden zijn alle gesitueerd op geomorfologische eenheden 3L5, 3L6 en 2M9. Deze eenheden vormen samen de dekzandruggen die volgens de SAI van de R.O.B. een hoge archeologische potentie vertegenwoordigen.

Van deze gebieden zullen ontsluitingen in de vorm van esranden, perskuilen en molshopen op archeologische informatie geïnspecteerd worden.

Module B: Ook zullen de bestaande vindplaatsen (vermeld in de SAI) rond Lemselo aan een nader kwaliteitsbepalend onderzoek onderworpen worden. Gezien de ligging van de overige vindplaatsen in het gebied en de aanwezigheid van escomplexen geflankeerd door de oost west lopende beekdalen is de verwachting dat het overige deel van het herinrichtingsgebied

ook een hoge archeologische potentie heeft ,hoewel hiervoor geen AAI is aangevraagd.

Het hier voorgestelde onderzoek geeft dus maar een beperkt inzicht in de archeologische rijkdom van het herinrichtingsgebied. Door de onbekendheid met de eventuele archeologische waarden in het deel van het herinrichtingsgebied waarvoor geen AAI is aangevraagd, zal het moeilijk zijn de uitkomsten van de onderhavige AAI in de juiste regionale kontekst te plaatsen. De gevraagde AAI moet dus als een beperkt onderzoek gezien worden.

Het is zinvol om amateurcollecties te inventariseren. Deze post is dan ook in de kostenraming meegenomen.

Van het onderzoek zal een beperkte rapportage geleverd worden.

De Directeur van de Rijksdienst
voor het Oudheidkundig
Bodemonderzoek
Kerkstraat 1
3811 CV AMERSFOORT

21-12-1990 747 Mz/K/mK L911485

aanvullende archeologische 852261
inventarisatie (AAI) 1e fase
Saasveld-Gammelke uitbreiding
(60.10).

Hierbij verleen ik u opdracht voor het verrichten van de
1e fase van de aanvullende archeologische inventarisatie voor
de uitbreiding van het landinrichtingsproject
"Saasveld-Gammelke" conform de in de bovenvermelde brief
genoemde opdrachtschrijving en kostenbegroting. Voor het
gebied "Lemselo" zal mogelijk in een later stadium onderzoek
worden uitgevoerd, zoals ook in offerte is aangegeven.
De resultaten van de inventarisatie dienen in maart 1991 be-
schikbaar te zijn.

Als contactpersoon bij de Landinrichtingsdienst zal optreden
drs. L. van Dommelen, hoofd van de afdeling Onderzoek in
Overijssel (tel 038-271999). De bespreking over de concept-re-
sultaten dient door de opdrachtnemer te worden georganiseerd.

Ik ben bereid een subsidie van f 15.547,-- (excl. B.T.W.) voor
de uitvoering van de inventarisatie plus f 2.160,-- verblijfs-
kosten beschikbaar te stellen. Daarbij ga ik ervan uit dat de
financiële planning en uitvoering onder uw verantwoordelijk-
heid plaatsvindt. U kunt tot maximaal de genoemde bedragen de-
claraties indienen, voorzien van bewijsstukken waaruit blijkt
dat de betreffende kosten zijn gemaakt en betaald.

LANDINRICHTINGSDIENST,

ir. H.R. Oosterveld,
inspecteur Onderzoek.

i.a.a.:

- insp. LI Overijssel
- secr. NWC
- ✗ drs. Brandt, RAAP
- mw. Thijs
- mw. Gordijn
- FA
- ir. Moen

BIJLAGE 4: ARCHEOLOGISCHE TIJDSCHAAL

gecalibreerd	C14 B.P.	Geologie	Klimaat, vegetatie, landschap	Archeologische perioden	Cultuurnamen
1500 n.C.				Late Middeleeuwen	
1000	1000	Duinkerke III		Karolingische tijd	
500		Duinkerke II	Subatlanticum	Merovingische tijd	
0	2000			Volksverhuizingstijd	
500		Duinkerke I		Laat Romeinse tijd	
1000				Midden Romeinse tijd	
1500		Duinkerke 0		Vroeg Romeinse tijd	
2000				Late IJzertijd	
2500				Midden IJzertijd	Zeijen
3000				Vroege IJzertijd	
3500				Late Bronstijd	
4000				Midden Bronstijd	Draakstein Hilversum Eip
4500			Subboreaal	Vroege Bronstijd	Wikkeldraad
5000				Laat Neolithicum	Klooberen Stadvech Beker Tegels Vlaardingen
5500		Calais IV	loofbos	Midden Neolithicum	Michelsberg Hitz
6000		Calais III		Vroeg Neolithicum	Sm Bandkeramiek
6500		Calais II	Atlanticum	Mesolithicum	
7000		Calais I			
7500			Boreaal		
8000			Preboreaal		
8500					
9000	10.000				
9500		jong dekzand II	kouder Late Dryas	toendra	Ahrensburg
10000			warmer Allerød	den berk	Tjonger
10500	12.000	jong dekzand I	Vroege Dryas	toendra	
11000			warmer Bolling	berk	Hamburg
11500					
12000		oud dekzand löss	Weichsel ijstijd	poolwoestijn	
12500					
13000			warm Eemien	loofbos	
13500					
14000					
14500					
15000					
15500					
16000					
16500					
17000					
17500					
18000					
18500					
19000					
19500					
20000					
20500					
21000					
21500					
22000					
22500					
23000					
23500					
24000					
24500					
25000					
25500					
26000					
26500					
27000					
27500					
28000					
28500					
29000					
29500					
30000					
30500					
31000					
31500					
32000					
32500					
33000					
33500					
34000					
34500					
35000					
35500					
36000					
36500					
37000					
37500					
38000					
38500					
39000					
39500					
40000					
40500					
41000					
41500					
42000					
42500					
43000					
43500					
44000					
44500					
45000					
45500					
46000					
46500					
47000					
47500					
48000					
48500					
49000					
49500					
50000					
50500					
51000					
51500					
52000					
52500					
53000					
53500					
54000					
54500					
55000					
55500					
56000					
56500					
57000					
57500					
58000					
58500					
59000					
59500					
60000					
60500					
61000					
61500					
62000					
62500					
63000					
63500					
64000					
64500					
65000					
65500					
66000					
66500					
67000					
67500					
68000					
68500					
69000					
69500					
70000					
70500					
71000					
71500					
72000					
72500					
73000					
73500					
74000					
74500					
75000					
75500					
76000					
76500					
77000					
77500					
78000					
78500					
79000					
79500					
80000					
80500					
81000					
81500					
82000					
82500					
83000					
83500					
84000					
84500					
85000					
85500					
86000					
86500					
87000					
87500					
88000					
88500					
89000					
89500					
90000					
90500					
91000					
91500					
92000					
92500					
93000					
93500					
94000					
94500					
95000					
95500					
96000					
96500					
97000					
97500					
98000					
98500					
99000					
99500					
100000					
100500					
101000					
101500					
102000					
102500					
103000					
103500					
104000					
104500					
105000					
105500					
106000					
106500					
107000					
107500					
108000					
108500					
109000					
109500					
110000					
110500					
111000					
111500					
112000					
112500					
113000					
113500					
114000					
114500					
115000					
115500					
116000					
116500					
117000					
117500					
118000					
118500					
119000					
119500					
120000					
120500					
121000					
121500					
122000					
122500					
123000					
123500					
124000					
124500					
125000					
125500					
126000					
126500					
127000					
127500					
128000					
128500					
129000					
129500					
130000					
130500					
131000					
131500					
132000					
132500					
133000					
133500					
134000					
134500					
135000					
135500					
136000					
136500					
137000					
137500					
138000					
138500					
139000					
139500					
140000					
140500					
141000					
141500					
142000					
142500					
143000					
143500					
144000					
144500					
145000					
145500					
146000					
146500					
147000					
147500					
148000					
148500					
149000					
149500					
150000					
150500					
151000					
151500					
152000					
152500					
153000					
153500					
154000					
154500					
155000					
155500					
156000					
156500					
157000					
157500					
158000					
158500					
159000					
159500					
160000					
160500					
161000					
161500					
162000					

- 1 Bos, J.M. & R.A.G.F.M. Manning, 1985 (2^e druk 1992). Archeologische waarden in de ruilverkaveling Waterland: I. Purmerland (W.A.R. I). Amsterdam, pag. 1-42, 2 bijl. (2 krt).
- 2 Bos, J.M. & R.R. Datema, 1985 (2^e druk 1992). Archeologische waarden in de ruilverkaveling Waterland: II. Wormer- en Jisperveld (W.A.R. II). Amsterdam, pag. 1-39, 2 bijl. (2 krt., 4 bladen).
- 3 Visscher, H.C.J., 1986. Systematische veldkartering in de Krimpenerwaard. Concept-rapport van het vooronderzoek. Amsterdam, pag. 1-23, 2 krt. (5 bladen).
- 4 Datema, R.R., 1987. Amstelland, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering, Amsterdam, pag. 1-57, 8 bijl. (3 krt.).
- 5 Bos, J.M., H. Brongers & F.P. Janzen, 1986. Archeologische waarden in de ruilverkaveling Waterland: III. Waterland-Oost (Durgerdam, Holysloot, Ransdorp, Schellingwoude, Uitdam, Zuiderwoude, Zunderdorp en een deel van Broek in Waterland) (W.A.R. IV). Amsterdam, pag. 1-110, 1 krt. (6 bladen).
- 6 Andréa, J., 1987. Archeologische waarden in de ruilverkaveling Waterland: IV. Waterland Noord-Oost: Katwoude (W.A.R. V). Amsterdam, pag. 1-23, 2 bijl., 1 krt.
- 7 Brandt, R.W. & R. Carrière (red.), 1987. Jaarverslag 1985. Amsterdam, pag. 1-48.
- 8 Groenewoudt, B.J., 1987. Markelo: Borkeld & Elsenerveld. Een archeologische inventarisatie van afgeplagde heide in het natuurreservaat Borkeld en Elsenerveld (gemeente Markelo). Amsterdam, pag. 1-33, 6 bijl.
- 9 Ravesloot, C. & F.A. Perk, 1987. Ruilverkaveling Limmen-Heiloo, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-79, 3 bijl. (2 krt.).
- 10 Manning, R.A.G.F.M. & P.G. van der Gaauw, 1987. De Gouw, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-119, 3 appendices, 4 bijl. (4 krt., 7 bladen).
- 11 Visscher, H.C.J., 1987. Archeologische waarden in de ruilverkaveling Waterland: V. De Haal / Oostzaan (W.A.R. VII). Amsterdam, pag. 1-77, 1 krt. (4 bladen).
- 12 Pragt, J.M.C., 1987. De Eilandspolder, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-52, 6 bijl. (3 krt.).
- 13 Datema, R.R., 1988. De Weerij, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-103, 2 appendices, 8 bijl. (4 krt., 8 bladen).
- 14 Deeben, J., 1988. C.O.T. De Ginkelse Heide, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-91, 4 bijl. (3 krt., 7 bladen).
- 15 Datema, R.R., 1988. Archeologische waarden in de ruilverkaveling Waterland: VI. Ilperveld en Varkensland (W.A.R. VIII). Amsterdam, pag. 1-21, 1 bijl. (1 krt., 2 bladen).
- 16 Anscher, Th. ten, 1988. Een inventarisatie van de documentatie betreffende de Nederlandse hunebedden. Amsterdam, pag. 1-173 (3 delen).
- 17 Janzen, F.P., 1988. Archeologische waarden in de ruilverkaveling Waterland: VII. Waterland-Midden (W.A.R. IX). Amsterdam, pag. 1-37, 1 krt. (2 bladen).
- 18 Graaf, K. van der, 1988. Voorlopig rapport van het archeologisch onderzoek in het Aanpassingsinrichtingsgebied Beek. Amsterdam, pag. 1-44, 3 bijl.
- 19 Graaf, K. van der, 1988. Centraal Plateau, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-112, 9 bijl. (4 krt., 6 bladen).
- 20 Gaauw, P.G. van der, 1988. Midden-Delfland. Rapport betreffende het aanvullende archeologisch onderzoek. Amsterdam, pag. 1-126, 1 bijl. (1 krt.).
- 21 Jager, S.W., 1988. Een inventarisatie van archeologische elementen ten behoeve van het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Friesland. Eerste rapport. Amsterdam, pag. 1-132, 1 krt.
- 22 Kooiman, M., & A.L. Vernooij, 1988. Een inventarisatie van cultuurhistorische elementen ten behoeve van het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Friesland. Eerste rapport. Amsterdam, pag. 1-52, 2 bijl. (1 krt.).
- 23 Visscher, H.C.J., 1988. Krimpenerwaard, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-222 (2 delen), 1 appendix, 16 bijl. (3 krt., 12 bladen).
- 24 Deeben, J., 1988. C.O.T. Ermelose Heide. Een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-115, 2 bijl., 7 krt.
- 25 Ravesloot, C., 1989. Ruilverkaveling Uitgeest, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-62, 2 bijl. (2 krt.), in voorbereiding.
- 26 Andréa, J., & B.J. Groenewoudt, 1988. Aanvullende Archeologische Inventarisatie (A.A.I.) 'Borkeld en Elzenerveld'. Amsterdam, pag. 1-36, 2 bijl., 1 krt.
- 27 Jager, S.W., 1988. Een inventarisatie van archeologische elementen ten behoeve van het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Friesland. Eindrapport. Amsterdam, pag. 1-193, 2 bijl., 1 krt.
- 28 Kooiman, M., & A.L. Vernooij, 1988. Een inventarisatie van een aantal cultuurhistorische elementen ten behoeve van het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Friesland. Eindrapport. Amsterdam, pag. 1-102, 4 bijl. (2 krt.).
- 29 Datema, R.R., 1988. Een inventarisatie van archeologische elementen ten behoeve van het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Noord-Holland. Amsterdam, pag. 1-228, 2 bijl. (2 krt., 17 bladen).
- 30 Andréa, J., & H.C.J. Visscher, 1988. Een inventarisatie van archeologische elementen ten behoeve van het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Overijssel. Amsterdam, pag. 1-131, 3 bijl., (3 krt.), 26 bladen.
- 31 Gaauw, P.G. van der, 1989. Aanvullende Archeologische Inventarisatie (A.A.I.) 'Strabrechtse Heide'. Amsterdam, pag. 1-27, 1 krt.
- 32 Datema, R.R., & P.G. van der Gaauw, 1991. Rosmalen-Empel, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-49, 3 bijl. (1 krt.).
- 33 Jager, S.W., 1989. Niet-zichtbare, archeologische elementen in de provincie Friesland: een revisie van de huidige overzichtskaart. Amsterdam, pag. 1-238, 1 krt. (29 bladen).
- 34 Derks, A.M.J. & P.G. van der Gaauw, 1991. Eindverslag archeologisch vooronderzoek rijksweg 73: traject Boxmeer - Venray. Amsterdam, pag. 1-110, 8 bijl. (3 krt.).

- 35 Graaf, K. van der, & P.G. van der Gaauw, 1991. Land van Maas en Waal: een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-197, 13 bijl., 4 krt. (10 bladen).
- 36A Visscher, H.C.J., 1990. Oude Leede, een archeologische kartering en inventarisatie. Amsterdam, pag. 1-75, 1 bijl., 2 krt.
- 37 Datema, R.R., 1989. Wageningen Noord-West: 'Het Binnenveld'; proeve van een archeologische kartering. Amsterdam, pag. 1-17.
- 38A Derks, A.M.J., 1989. Een inventarisatie van (potentieel) archeologisch waardevolle gebieden in de provincie Limburg. Interimrapport t.b.v. het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden en de archeologische basiskaart. Amsterdam, pag. 1-103, 5 bijl. (1 krt.).
- 39 Visscher, H.C.J., 1989. Aanvullende inventarisatie van archeologische elementen ten behoeve van het intentieprogramma bodembeschermingsgebieden in de provincie Overijssel. Amsterdam, pag. 1-68, 1 bijl.
- 40 Visscher, H.C.J., 1991. Eemland, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-143, 6 bijl. (3 krt., 6 bladen).
- 41 Gaauw, P.G. van der, 1989. Boor- en weerstandsonderzoek Castellum Meinerswijk. Amsterdam, pag. 1-25, 2 bijl.
- 42 Ankum, L.A. & B.J. Groenewoudt, 1990. De situering van archeologische vindplaatsen: analyse en voorspelling. Amsterdam, pag. 1-64, 30 bijl.
- 43 Graaf, K. van der, K. Anderson & R.R. Datema, 1990. Landschapsplan en Archeologie in de provincie Utrecht. Amsterdam, 3 delen, pag. 1-457, 6 bijl. (4 krt.).
- 44 Derks, A.M.J., 1991. Eindverslag archeologisch vooronderzoek rijksweg 73: traject Venray - Venlo. Amsterdam, pag. 1-171, 20 bijl. (9 krt.).
- 45 Gaauw, P.G. van der, 1990. Boor- en proefsleufonderzoek Beuningen. Amsterdam, pag. 1-17, 2 bijl.
- 46 Derks, A.M.J., 1990. Rijksweg 73, traject Venlo-Tegelen (Zuiderbrugtracé): een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-46, 3 bijl. (1 krt.).
- 47 Datema, R.R., 1990. Een archeologische kartering, inventarisatie en waardering ten behoeve van de ruimtelijke ordening in de gemeente Helmond. Amsterdam, pag. 1-111, 6 bijl. (2 krt.).
- 48 Visscher, H.C.J., 1992. Nijkerk-Putten, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-178, 6 bijl. (3 krt., 4 bladen).
- 49 Soonius, C.M., & L.A. Ankum, 1991. Ede; I. Inventarisatie van Monumenten en Meldingsgebieden; II. Archeologische potentiëkaart. Amsterdam, pag. 1-94, 32 bijl. (1 krt.).
- 50 Visscher, H.C.J., 1990. Rijksweg 58: tracé om Oostburg. Een archeologische kartering en inventarisatie en een archeologische waardering van twaalf terreinen; project Z-3119. Amsterdam, pag. 1-125, 7 bijl. (2 krt.).
- 51 Dirkx, G.H.P. & C.M. Soonius, 1991. Archeologie en cultuurlandschap in het Herinrichtingsgebied 'De Leijen-oost' - een archeologische en historisch-geografische inventarisatie, kartering, beschrijving en waardering. DLO-Staring Centrum rapport 137, pag. 1-155 (5 krt.); Staring Centrum/Stichting RAAP, Wageningen/Amsterdam.
- 52 Graaf, K. van der, 1992. Ruilverkaveling Rijssen; uitbreiding Holten-De Borkeld: een archeologische kartering en inventarisatie. Amsterdam, pag. 1-31, 4 bijl., 2 krt.
- 53 Graaf, K. van der, 1992. Herinrichting Saasveld-Gammelke; deelgebied Hertme-Deurningerveld: een archeologische kartering en inventarisatie. Amsterdam, pag. 1-38, 4 bijl., 2 krt.
- 54 Soonius, C.M., 1991. Venlo-Heierhoeve; Aanvullende Archeologische Inventarisatie (A.A.I.). Amsterdam, pag. 1-52, 4 bijl. (2 krt.).
- 55A Van der Gaauw, P.G., & C.M. Soonius, 1992. Een archeologische kartering en inventarisatie in het Landinrichtingsgebied Ooypolder. Amsterdam, pag. 1-39, 5 bijl., in voorbereiding.
- 56 Van der Gaauw, P.G., C.M. Soonius, H.B.G. Scholte Lubberink & J.A.M. Oude Rengerink, 1992. Militair Oefenterrein Oirschot: archeologische inventarisatie en booronderzoek in het kader van de MER. Amsterdam, pag. 1-59, 5 bijl., 2 kaarten.
- 57 Kolen, J.C.A., & W. Bosman, 1992. Wateringen S11/S55, een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, in voorbereiding.
- 58 Soonius, C.M., & P.G. van der Gaauw, 1992. Beetgum: Kwaliteitsbepalend onderzoek van het terprestant Besseburen (Archeologisch Monument). Amsterdam, pag. 1-77, 10 bijl., 2 kaarten.
- 59 Asmussen, P.S.G., 1991. Archeologische begeleiding Betuweroute: deel A: vaststellen minst schadelijke tracé. Amsterdam, pag. 1-53, 2 bijl.
- 60 Odé, O., & J.W.H.P. Verhagen, 1992. AAI beheersobject Ugchelen-Hoenderloo-Varenda. Amsterdam, pag. 1-133, 35 bijl., in voorbereiding.
- 61 Kimmenaede, O.H.A.J. van, 1992. Heide en archeologie; de invloed van het plaggen van heideterreinen op het archeologisch bodemarchief. Amsterdam, pag. 1-65, 5 bijl.
- 62 Oude Rengerink, J.A.M., & H.B.G. Scholte Lubberink, 1992. Stein, uitbreidingsplan Sanderboutlaan/Elserveld/Meeldert; een archeologische inventarisatie, verkenning en waardering. Amsterdam, pag. 1-56, 4 bijl.
- 63 Scholte Lubberink, H.B.G., & J.A.M. Oude Rengerink, 1992. Wijchen - Groot Bijsterhuizen; een archeologische kartering, inventarisatie en waardering. Amsterdam, pag. 1-60, 9 bijl.
- 65 Gaauw, P.G. van der, & H. van Londen, 1992. De Hoge Woerd, een boor- en weerstandsonderzoek naar het Romeinse castellum van De Meern. Amsterdam, pag. 1-74, 4 bijl.
- 66 Asmussen, P.S.G., 1992. Rijswijk; Archeologisch onderzoek t.b.v. de spoorverdubbeling/tunnelaanleg NS-tracé Rijswijk (ZH). Amsterdam, pag. 1-70, 4 bijl., 4 krt.
- 67 Asmussen, P.S.G., 1992. Archeologisch vooronderzoek ten behoeve van de MER-Ramspol. Amsterdam, pag. 1-24, 4 bijl.

- 1 Brandt, R.W. & A.J. Guiran, 1985. Een notitie omtrent de bewoningsgeschiedenis van Amstelland. Amsterdam, pag. 1-4, 2 bijl.
- 2 Manning, R.A.G.F.M., 1986. Archeologische waarden in de Gemeente Wognum. Amsterdam, pag. 1-2, 2 bijl.
- 3 Gaauw, P.G. van der & R.A.G.F.M. Manning, 1986. Toelichting op de voorlopige archeologische waarderingskaart van het ruilverkavelingsgebied 'De Gouw'. Amsterdam, pag. 1-3.
- 4 Manning, R.A.G.F.M., 1986. De Gooise hei: het archeologisch begeleiden van een ontplaggingscampagne. Amsterdam, pag. 1-3, 1 bijl.
- 5 Brandt, R.W., 1987. De waardering van archeologische vindplaatsen in het landelijk gebied. Amsterdam, pag. 1-6.
- 6 Andréa, J. & P.G. van der Gaauw, 1987. Beleidsnota met betrekking tot de archeologische begeleiding van ontgrondingen in Noord-Holland. Amsterdam, pag. 1-7.
- 7 Andréa, J. & P.G. van der Gaauw, 1987. Nota met betrekking tot de inpassing van archeologische waarden in het landelijk gebied van Noord-Holland. Amsterdam, pag. 1-14.
- 8 Gaauw, P.G. van der, 1987. Voorlopig verslag van het archeologisch onderzoek in de Harnaschpolder en de Woudse polder n.a.v. de aanleg van Rijksweg 4. Amsterdam, pag. 1-5.
- 9 Berg, J. van der, 1987. Een onderzoek naar het gebruik van geografische informatiesystemen in de classificering van archeologische vindplaatsen (proefgebied Lijmmen-Heiloo). Amsterdam, in concept.
- 10 Gaauw, P.G. van der, 1987. Notitie met betrekking tot de aanvullende archeologische kartering in het ruilverkavelingsgebied De Gouw. Amsterdam, pag. 1-6.
- 11 Beek, B.L. van & F.A. Perk, 1987. Jaarverslag 1986. Amsterdam, pag. 1-64.
- 12 Datema, R.R., 1988. Functieomschrijving ten behoeve van de project-archeoloog. Amsterdam, pag. 1-31.
- 13 Datema, R.R., 1988. De Leerspiegel. Bewoningscontinuïteit langs de Bullewijk? Amsterdam, pag. 1-13.
- 14 Andréa, J., 1988. Bedreigingen van het Friese bodemarchief: een analyse van het ruimtelijk beleid van de Provincie Friesland en de mogelijke gevolgen voor het Friese bodemarchief. Amsterdam, pag. 1-17.
- 15 Datema, R.R., 1988. Handleiding t.b.v. de R.A.A.P.-projecten. Amsterdam, pag. 1-50, 22 bijl., 8 appendices.
- 16 Beek, B.L. van & F.A. Perk (red.), 1988. Jaarverslag 1987. Amsterdam, pag. 1-85.
- 17 Andréa, J., 1988. Landschaps Archeologische Kartering. Amsterdam, in voorbereiding.
- 18 Andréa, J., 1988. Informatie-Brochure R.A.A.P. Amsterdam, pag. 1-25.
- 19 Groenewoudt, B.J. & J. Andréa, 1989. Ruilverkaveling Rijssen: archeologische aanvullingen op een historisch-geografische gebiedsbeschrijving. Amsterdam, pag. 1-10.
- 20 Pelt, W. van & F.A. Perk (red.), 1989. Jaarverslag 1988. Amsterdam, pag. 1-78, 1 bijl.
- 21 Anderson, K., 1989. Weerstandsonderzoek kasteelterrein 'Blanckenburgh' te Beuningen. Amsterdam, pag. 1-20, 6 bijl.
- 22 Anderson, K., 1989. Weerstandsonderzoek kasteel 'Oud-Haerlem' te Heemskerk. Amsterdam, pag. 1-15, 3 bijl.
- 23 Perk, F.A. (red.), 1990. Jaarverslag 1989. Amsterdam, pag. 1-128.
- 24 Gaauw, P.G. van der, 1990. Booronderzoek terpen Schokland. Amsterdam, pag. 1-13.
- 25 Gaauw, P.G. van der, 1990. Weerstandsonderzoek Middelbuurt - Schokland. Amsterdam, pag. 1-10, 5 bijl.
- 26 Anderson, K., 1990. Weerstandsonderzoek naar de kerken van Biert en Heenvliet. Amsterdam, pag. 1-12.
- 27 Gaauw, P.G. van der & J.A.M. Roymans, 1990. Het Kasteel van Mierlo. Amsterdam, pag. 1-18.
- 28 Gaauw, P.G. van der, 1990. Een verkennend booronderzoek op een middeleeuwse nederzetting in Erichem (gemeente Buren). Amsterdam, pag. 1-10.
- 29 Odé, O., 1990. Hunebedden; registratie en beheer - een voorstudie. Amsterdam, pag. 1-46, in voorbereiding.
- 30 Perk, F.A., 1990. Weerstandsonderzoek naar het Kasteel van Eindhoven. Amsterdam, pag. 1-15, 2 bijl.
- 31 Perk, F.A., 1990. Weerstandsonderzoek naar het 'Huis ter Kleef' in Haarlem. Amsterdam, pag. 1-17, 3 bijl.
- 32 Perk, F.A., 1991. Weerstandsonderzoek naar het lusthuis Ameliastein te Vianen. Amsterdam, pag. 1-37, 4 bijl.
- 33 Perk, F.A., 1991. Weerstandsonderzoek naar het borgterrein 'Klein Martijn' te Harkstede. Amsterdam, pag. 1-35, 6 bijl.
- 34 Anderson, K., F.A. Perk & I. Nuijten, 1992. Weerstands- en booronderzoek t.b.v. het vaststellen van de aard en omvang van het complex van de commanderie van de Duitse Orde aan de Herenlaan te Maastrand. Amsterdam, pag. 1-30, 3 bijl.
- 35 Gaauw, P.G. van der, 1991. Verkennend booronderzoek Oud-Doornik. Amsterdam, pag. 1-12, 2 bijl.
- 36 Soonius, C.M., & L.A. Ankum, 1991. Archeologische Meldingskaart en Potentiekaart van de gemeente Ede: een samenvatting. Amsterdam, pag. 1-29, 3 bijl.
- 37 Anderson, K., P.G. van der Gaauw & I. Nuijten, 1991. Geo-elektrisch weerstandsonderzoek op kasteelterrein 't Juffere te Oploo. Amsterdam, pag. 1-19, 1 bijl.
- 38 Perk, F.A. (red.), 1992. Jaarverslag 1990. In voorbereiding.
- 39 Gaauw, P.G. van der, 1991. Een verkennend booronderzoek in Wageningen - De Maaten. Amsterdam, pag. 1-9.
- 40 Verpoorte, A., 1992. Haus Asdonk: Eine Bodenforschung. Amsterdam, pag. 1-16.
- 41 Verpoorte, A., 1991. Weerstands- en aanvullend booronderzoek naar het 'Huis ten Bergh' te Oirschot. Amsterdam, pag. 1-15.
- 42 Musch, J., 1992. Het onderzoek op de laat-paleolithische vindplaats 'Bullenaarshoek' bij Enter (Overijssel). Amsterdam, pag. 1-30, in voorbereiding.
- 43 Anderson, K., 1992. Weerstandsonderzoek naar kasteel 'Hulckestein'. Amsterdam, pag. 1-24.
- 44 Verpoorte, A., 1992. Het stinsterrein van Uniastate (Beers, Friesland). Amsterdam, pag. 1-20.
- 45 Orbons, J., & A. Verpoorte, 1992. 'Moerendaal': een archeologisch onderzoek. Amsterdam, pag. 1-21.
- 46 Verpoorte, A., 1992. 'Huis te Balgoij': een archeologisch onderzoek. Amsterdam, pag. 1-15.
- 47 Verpoorte, A., 1992. Rheinbach-Ramershoven: Eine Geophysikalische Untersuchung. Amsterdam, pag. 1-17.
- 48 Orbons, J., & A. Verpoorte, 1992. Mittelalterliche Töpferöfen in Brühl-Pingsdorf: Eine Geophysikalische Untersuchung. Amsterdam, pag. 1-25.
- 49 Scholte Lubberink, H.B.G., 1992. Abschlußbericht zur Prospektion der Trasse der B 59 n; Pulheim/Stommeln, Erftkreis. Amsterdam, pag. 1-29.
- 50 Kolen, J.C.A., & J.A.M. Roymans, 1992. Den Dolder, plangebied 'De Binnenhof/Willem Amsz. Hoeve': Archeologische verkenningen in het kader van de MER. Amsterdam, pag. 1-23.
- 51 Koning, J. de, 1992. Archeologisch vooronderzoek naar het kasteel van Boekel. Amsterdam, pag. 1-22, in voorbereiding.

- Anderson, K., 1987. In de grond kijken zonder graven. *School en Universiteit* 12(1): 9-10.
- Anderson, K., 1989. Geofysische karteringstechnieken. *Archeologie in Limburg* 40: 204-205.
- Anderson, K., & E. Kramer, 1990. Onderzoek op het Dekema-terrein te Baard (gem. Littenseradiel, Fr.). *Paleo-akueel* 1: 113-117.
- Anderson, K., 1990. Geofysische exploratiemethoden. In H. Kars (red.): *Archeometrie in Nederland. Nederlandse Archeologische Rapporten* 9: 53-61.
- Anderson, K., The Geosoft Program: creating fancy maps. *Archaeological Computing Newsletter* 26, 1991, p. 11-19.
- Andréa, J., 1987. Waarom archeologie in een landschapsbeleidsplan? *Groen* 43(12): 34-36.
- Andréa, J., 1987. Ook grasland geeft zijn geheimen prijs. *Terravisie* 87(2): 2-3.
- Andréa, J., 1988. Regionaal Archeologisch Archiverings Project (R.A.A.P.). *NCM-nieuws* 15(1): 8.
- Andréa, J., 1988. Een archeologische monumentenwacht, een alternatief voor blijvend behoud? *Monumenten* 9(4): 12-15.
- Andréa, J., 1989. Archeologen en Ruimtelijke Ordening. *Westerheem* 38(3): 154-158.
- Andréa, J., 1989. R.A.A.P. onderzoekt bodemarchief. *Monumenten* 10(3/4): 32-33.
- Andréa, J., B.J. Groenewoudt & J. Musch, 1990. Inpassing van archeologische objecten in natuurontwikkelingsplannen. Ter illustratie: De Boven-Regge. *Landinrichting* 30(4): 29-34.
- Andréa, J., & B.J. Groenewoudt, 1991. Essen, schatkamers van bewoningsgeschiedenis. *ROM* 1991(12): 26-30.
- Beek, B.L. van, 1988. Archeologische veldverkenning-of de leer van het rapen. *Westerheem* 37(1): 39-41.
- Brandt, R.W., 1990. R.A.A.P. en het bodemarchief. *Bulletin KNOB* 90(1): 11-17.
- Gaauw, P.G. van der, 1989. Onderzoek kasteelterrein te Beuningen. *Monumenten* 10(11/12): 20.
- Graaf, K. van der, 1988. Archeologisch onderzoek ten zuiden van Beek. *Becha* 2(1): 11-13.
- Graaf, K. van der, 1989. IJzertijd en Romeinse tijd in het Land van Maas en Waal. *Monumenten* 10(11/12): 24-25.
- Graaf, K. van der, 1989. Archeologische karteringen in Limburg. *Archeologie in Limburg* 40: 200-203.
- Graaf, K. van der, & H. Renes, 1990. Het historische landschap rond Beek in kaart gebracht. *Becha* 4(3): 33-38 (deel I).
- Graaf, K. van der, & H. Renes, 1990. Het historische landschap rond Beek in kaart gebracht. *Becha* 4(4): 56-59 (deel II).
- Groenewoudt, B.J., 1989. Prehistorische woonplaatsen in een landschap. *Landschap* 6(4): 301-317.
- Groenewoudt, B.J., 1991. De Borkeld: een oudheidkundig waardevol natuurgebied bij Markelo. *Jaarboek Twente* 30 (1991): 31-40.
- Jager, S.W., 1989. Het Friese bodemarchief doorgelicht. *Noorderbreedte* 13(3): 85-89.
- Visscher, H.C.J., 1987. Een archeologische veldkartering in de Krimpenerwaard. *Golda* 2(2): 26-29.
- Visscher, H.C.J., 1988. Archeologisch onderzoek in de Krimpenerwaard. *Golda* 3(3): 50-54.
- Visscher, H.C.J., 1990. Nieuwe inzichten in de bewoningsgeschiedenis van de Krimpenerwaard. *Westerheem* XXXIX(5): 210-215.
- Visscher, H.C.J., 1990. Nieuwe inzichten in de bewoningsgeschiedenis van de Krimpenerwaard. *Historische Encyclopedie Krimpenerwaard* 15(3): 49-72.